
Kronika obce

Přestavlky

od roku 1318

Obsah

NEJSTARŠÍ HISTORICKÉ ZÁZNAMY	5
OBEC PŘESTAVLKY	8
POLOHOPIS	8
O OBCI A JEJÍM VZRŮSTU	11
O ELEKTRIZACI OBCE	13
O STAVBĚ KAPLE.....	14
STAVBA HŘBITOVA	18
KOMUNIKACE	19
HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ V OBCI.....	21
O OBYVATELSTVU	22
O PAMÁTNOSTECH V OBCI.....	26
~ VÝŇATEK ZE ZÁJEZDECKÉ KRONIKY ~	30
1985	31
SVĚT UDÁLOSTÍ	31
ŽIVOTNÍ POHROMY VE SVĚTĚ	31
POPIS ŽIVOTA V OBCI.....	31
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	32
STAVBA PRODEJNY	33
VÝNOSY OBLÍ	33
KOMISE PRO VÝSTAVBU	33
SPOZ	34
POČASÍ.....	35
1986	35
SVĚTOVÉ UDÁLOSTI - ČERNOBYLSKÁ HAVÁRIE.....	35
VOLBY	35
VÝSTAVBA.....	38
TJ SOKOL.....	39

SPO	39
VÝNOSY OBILOVIN	40
JEDNOTA	40
POČASÍ.....	41
1987	41
SVĚTOVÉ UDÁLOSTI.....	41
SPO	42
POŽÁRNÍ SOUTĚŽ.....	42
DĚTSKÝ DEN	42
TJ SOKOL.....	43
SPOZ	43
VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ.....	43
MNV.....	44
JEDNOTA	45
HISTORICKÉ PAMÁTKY	45
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	45
JZD - ZHODNOCENÍ.....	46
POČASÍ.....	46
1988	47
SVĚTOVÉ UDÁLOSTI.....	47
SPO	47
TJ SOKOL.....	48
KOMISE PRO VÝSTAVBU	48
JEDNOTA	49
SPOZ	49
ROZPOČET MNV.....	51
RYBÁŘSKÉ ZÁVODY.....	51
OPRAVA ZVONICE	51
JZD VÝNOSY	52
STATISTICKÉ ÚDAJE	52
<i>Zájezdec.....</i>	<i>52</i>
<i>Přestavky.....</i>	<i>53</i>

Počasí.....	55
<i>Vichřice</i>	55
<i>Zima</i>	55
1989	56
SAMETOVÁ (DĚTSKÁ) REVOLUCE.....	56
STARÉ ZVYKY	57
OBČANSKÝ VÝBOR	58
SLOŽKY NF.....	58
OÚNZ	58
TJ SOKOL.....	59
SPOZ	59
JZD ROSICE.....	60
JEDNOTA	61
Počasí.....	61
1990	62
POLITICKÁ SITUACE	62
PARLAMENTNÍ VOLBY	63
DESINTEGRACE.....	65
DRUHÁ DESINTEGRACE	66
VÝSADBA STROMŮ REPUBLIKY	66
TJ SOKOL.....	67
SPO	67
ČSČK, ČSŽ	67
SPOZ	67
ZD.....	68
JEDNOTA	68
Počasí.....	69
1991	70
HOSPODÁŘSKÁ A POLITICKÁ SITUACE	70
PŘIDĚLOVÁNÍ POZEMKŮ.....	71
Počasí.....	71

1992	72
HOSPODÁŘSKÁ A POLITICKÁ SITUACE	72
KUPÓNOVÁ PRIVATIZACE.....	73
VOLBY 1992	73
VÝSLEDKY VOLEB	74
ROZDĚLENÍ STÁTU.....	75
POČASÍ.....	76
ČINNOST V OBCI - TRANSFORMACE ZD	76
~ KONEC VÝŇATKU ZE ZÁJEZDECKÉ KRONIKY ~.....	78

Nejstarší historické záznamy

Nejstarší historické záznamy, které se nám zachovaly, dosahují až k první polovině 14. století. Tehdejší majitel statku Přestavlky - v roce 1318 - nazýval se Ctibor.

Počátkem 15. století náležel statek Přestavlky Janu Bošinovi z Přestavlk, po kterém ho jeho synové Mikuláš a Čeněk roku 1418 zdělili. Po smrti Mikuláše Bošiny byly Přestavlky za 500 kop Vilému z Doupy prodány. O dalším osudu statku a vesnice Přestavlky v 15. století jest málo známo.

Po Vilému z Doupy následoval co majitel Mikuláš Loktek z Přestavlk a to v roce 1453. Po něm Jindřich z Bošina a Přestavlk (1464). Za jeho držení zašel zámek v Přestavlkách. V roce 1493 byl pánem na Přestavlkách Matiáš Libák z Rodověsic, potom následovali bratři Burian a Zikmund Anděl z Ronovce, kteří v roce 1539 Přestavlky Janu Lukařskému z Lukavic za obnos 1017 a 1/2 kopy grošů prodali.

Po těchto v roce 1542, bratři Heřman, Petr, Albrecht a Hynek Lukavský, co majitelé následovali a později přešly Přestavlky na Petra Pucharta z Voděrad. Páni Talacko z Ještetic, kteří po Puchartovi dlouhou dobu Přestavlky drželi, vystavěli nový zámek, který měl dřevěnou avšak okrasovou střechu. (Tento zámek vyhořel r. 1888 a tak úplně vymizel. Nesl čp. 1a stál v jihozápadní části nynějšího velkostatku - nad rybníčkem).

V druhé polovici 16. století žil v Přestavlkách Hynek Talacko z Ještetic, který v roce 1644 dvůr Stíčany, jeden dům a jeden dvůr v Chrudimi koupit. Byl okresním hejtnanem v Chrudimi a zemřel v roce 1657. Po jeho smrti zdědil Přestavlky, dvůr, celou obec, dvůr Mířetice s pivovarem a dvěma mlýny, obec Dachov, Cekov a část Bošova, Srny, Stan se dvorem a mlýnem, dvůr Stíčany, dům se dvorem v Chrudimi a dvůr Bítovany a části vesnice, jeho strýc Adam Heinrich, který v roce 1653 panem z Libanic byl. Adam Talacko z

Ještětic přikoupil ještě Úhřetice, odkázal dvůr v Chrudimi tamějšímu děkanství a zemřel co okresní hejtman v Chrudimi v r. 1668.

Po jeho smrti dědila veškeré jmění jeho choť Emilie Kateřina z Lisova, které také statek Vejvanovice náležel. Ona zemřela již v roce 1669 a Přestavlky zdědil syn Maxmilián Ferdinand, který prodal Vejvanovice a po jeho smrti r. 1692 zdědil vše jeho jediný bratr Leopold, který byl okresním hejtmanem v Chrudimi a do hraběcího rodu povýšen byl. Zemřel v Chrudimi r. 1703. Ještě za jeho žití dne 19. prosince 1699 prodal statek Přestavlky, a sice panské obydlí s vesnicí, vesnici Stíčany se dvorem, dvůr Miřetice a vesnice: Dachov, Bošov, Cekov, Srny se dvorem a Stan, hraběnce Barboře Ludmile Záruba z Hustiřan, rozená Vrdby, za obnos 62.500 zlatých a 1.000 klíčného.

V roce 1703, 12. července byly Přestavlky prodány hraběti Norbertovi Leopoldovi Lipsteinskému z Kolovrat za 58.000 zlatých a 100 dukátů klíčného. Po tomto zdědil Přestavlky jeho syn František Karel, který k tomu od svého panství Chroustovice ještě 5 selských statků v Honbicích přidal a všecko v roce 1717, dne 18. září Josefu Bartalotti prodal Přestavlky v roce 1747 dne 25. února paní Kateřině Auersperkové, rozené Šenfelkové, za 80.500 zlatých a od té doby byly Přestavlky přiděleny k panství Nasavrky. V roce 1829 dne 28. března zdědil Přestavlky hrabě František Auersperk a v r. 1860 dne 8. června byly Přestavlky prodány panu Josefu Kellerovi za obnos 300.000 zlatých a 300 dukátů klíčného prodány. (Až sem psáno podle zemských desek XIV., stránka 169).

Majitelé Kellerovi, starý a mladý Josef, uvedly panství Přestavlky skoro do nynějšího stavu. Postavili nový zámek (v r. 1864 - 70), špýchar (v r. 1860), stodoly chlévy, založili okolo zámku park atd.

Starý Keller Josef zemřel kolem roku 1890 a r. 1894 zemřela jeho paní Karolina Kellerová. Dne 8. listopadu 1898 zemřel do té doby majitel Josef Keller mladší, dědictví pak připadlo dědicům. Byly to dvě jeho dcery: Anna, provdána za svobodného pána Karla z Weselych, tehdy c. a k. podmaršála a druhá Karolina, provdána za Karla Regensdorfera, jenž byl příslušníkem Vídně.

Obě tyto rodiny užívaly majetek Kellerů společně, z nichž rodina Regensdorferova trvale bydlela v Přestavlkách, až do 1. července 1915. Toho dne přejal celé panství sám Karel Regensdorfer - odkoupil polovičku od švagrové Anny, svobodné paní z Wesellych. Z prvního manželství Karla Regensdorgera s Karolinou, roz. Kellerovou, narozen syn Karel, který dne 17. června r. 1916, jako dělostřelecký důstojnický zástupce na ruském bojišti padl. Později bylo jeho tělo převezeno a pochováno v severní části zámeckého parku a místo náhrobkem označeno v r. 1917.

Když zemřela v r. 1924 Karolina Regensdorferová, roz. Kellerová, oženil se opět Karel Regensdorfer s paní rozenou Gottlovou ze Zámrsku. Z manželství toho narodila se dcera Josefina.

Panství přestavlké za držení Regensdorferova se o mnoho zmenšilo. Tak prodán byl dvůr v Srným. Po světové válce 1914-1918 rozparcelován byl dvůr Mířetice, část dvoru Stíčany a od velkostatku v Přestavlkách přišlo do parcelace také něco polí (1925). Pak byly prodány veliké lesy mířetické, které koupil tehdejší okresní výbor v Chrudimi, dále prodán r. 1938 dvůr Stíčany, a sice panu Františku Slavíkovi, majiteli cihelen ve Stíčanech a v Úhřeticích.

Zbylo tedy všeho všudy z celého panství jen velkostatek Přestavlký se záměrou 128 ha orné půdy, mimo plochy zastavené, zahrady, park a půdy neplodné.

Dne 24. dubna 1945 opustil majitel velkostatku Karel Regensdorfer s rodinou Přestavlký. Jako Němec uprchl z obavy před blížící se Rudou armádou, která rychle postupovala a začátkem května r. 1945 osvobodila i Prahu od německého fašismu. Odešli a není o nich nic přesného známo. Proslýchalo se, že prý jsou v Rakousku.

Majetek ten byl pak prohlášen za národní. Ze zámku byly zřízeny kasárna, v nich ubytování vojáci upravili zdejší sportovní hřiště. Později zakoupil zdejší zámek (kasárna) Městský národní výbor v Chrudimi, který ze zámku zřídil starobinec. Polnosti, obytná stavení, chlévy a vůbec celý dvůr byl pak úplně rozparcelován.

Konec II. světové války 1939 - 1945 učinil konec panství na velkostatku v Přestavlkách.

Obec Přestavlky

Za druhé světové války 1939 - 1945 byly zničeny původní záznamy o obci Přestavlky. Tyto nové záznamy zpracoval pan Josef Brožek čp. (67) podle poznámek zemřelého pana Jana Hesa z čp. 16 a podle svých pamětí. Začal na nich pracovat z vlastního popudu a nezištně v tom zájmu, aby příští generace viděla, jak vypadala jejich rodná obec před 100 nebo 200 lety, jak pracovali jejich otcové a dědové na tom, aby obec vzrůstala, aby učinili život lehčí a krásnější těm, kteří přijdou po nich.

Dne 12. července 1950

Zapsal K.D.

Polohopis

Obec Přestavlky rozkládá se na mírném návrší na pravém břehu potoka Ležáku. Potok ten pramení u Holetína (tam se nazývá tento potok Holetínka) a vlévá se za Hrochovem Týncem do řeky Novohradky.

Kdy povstala obec a jméno dostala, není známo. Známo však jest, že v r. 1318 byl majitelem tvrze Přestavlky rytíř Jan Ctibor a tudíž i obce, která se asi v blízkosti rozkládala. Že místo, kde nyní obec se rozkládá, bylo již i v dobách pohanských obýváno, nasvědčují vykopávky pohanských pohřebních popelnic, které při dobývání písku byly nalezeny. Neznalostí a i neopatrností byly tyto prastaré památky našich předků skoro všechny zničeny až na jednu, která v neporušeném stavu byla z písku vyjmuta. Popelnice tato byla darována do obecné školy v Trojovicích, kde se dosud nachází.

Katastr obce má rozměry 291ha 36a 90m. Z toho na pole připadá 255ha 29a a 14m. Luk jest 1ha 31m, zahrad 15ha 1a 80m, pastvin 2ha

86a 96 m, rybníky 6a 98m, zastavené plochy 4ha 92a 18m. Půdy neplodné a dani nepodléhající, jako cesty aj. jest 12ha 19a 53m. Dle popisu hranic katastrálních z r. 1839 dle staré míry jest katastr od západu k východu 1240 sáhů dlouhý a od severu k jihu 840 sáhů široký. Hraničí severně s katastrem hrochovotýneckým a bližňovickým (nyní blanecko-skalickým), východně s katastrem rosickým, jižně se zájezdeckým a západně s katastrem trojovickým, zde tvoří až na malou výjimku hranici potok Ležák. Katastr v r. 1839 byl omezníkován 54 kameny, 9 mezníků bylo při katastru hrochovotýneckém, 4 mezníky u Trojovic, 15 mezníků u Zájezdce, 17 u Rosic a 9 u Bližňovic.

Katastrální pojmenování jednotlivých částí jeho jsou: “Místní trať, Za průhonem, Obce, Nad Lukami”. “Místní trať” zabírá pozemky ležící v bezprostřední blízkosti obce. “Za průhonem” jsou pozemky od cesty Průhon zvané až k hranicím Rosice - Zájezdec. “Obce” jsou pozemky ležící při katastru bližňovickém (nyní blaneckém). Tam také z větší části patřily pozemky ty, obci Přestavlky. “Nad lukami” vyznačují se pozemky, které leží u potoka Ležáku ku Hrochovu Týnci.

Toto jest pojmenování pozemků úředně. Lid však pro svoje snadnější označování dal si k těmto pojmenováním ještě své vlastní, tedy domácí.

Tak v “Místní trati” nazval pozemky “Za humny” - “U řeky”. Za Průhonem zase “U sv. Jana”, U první trávni cesty, Ve stežkách, Na příčkách, Na jivách, U Brčekol atd.

V Obcích pak: Pod ohrady, Na dlouhých, U vrby, U studánky, U Blanska, Na obecním ap.

Nad lukami si to označili: Na kratinách, Na kopci, V písniku, V lukách.

I jednotlivě některé parcely mají svá lidová pojmenování, jako - Na Americe, Na nohavici, Na mršníku, U beránka apod.

I pozemky velkostatku jsou lidově pojmenovány, jako: U mlýna, Na hermance, V písničkách, Na kratinách, U Skalice, U Blanska neb Na devadesátce, Na špici, Za cihelnou, U topol, V ohradách, Na harfě.

Bonita půdy jest v katastru dobrá. Jest zařazena z větší částí od 1-3 třídy. V lukách jest as 3 ha také půdy chudé, do 6 třídy patřící. (Jsou to stráně, kde se dobýval písek.) Seje se zde pšenice, žito, ječmen a z větší části cukrovka. I chmel byl zde pěstován.

Tak jako jinde, kde je velkostatek, i u nás má tento nejlepší scelené pozemky, kdežto rolníci mají pozemky v malých kusech a po celém katastru roztroušeny. Do roku 1925 měl velkostatek přes 50% ze záměry celého katastru.

Katastrem vedou různé cesty. Hlavní jest silnice, vedoucí od Hrochova Týnce k Rosicům. Na jihovýchodní straně obce od této odbočuje směrem východním cesta, zvaná průhon. Místy je 15 až 20 m široká. Tato cesta mimo dojížděku na pole sloužila k tomu, že tudy byl vyháněn dobytek na pastvu, dokud "Obce" byly nerozděleny a jako obecní pastviště byly používány. (Roku 1711 byl veden o "Obce" spor s Blanskem před krajskými hejtmany. Jako svědci byli z Přestavlk Adam Málek a Matěj Mrkvička.)

Jiná z cest "Alej Blanecká", která jest spojkovou cestou s obcí Blanskem. Z novějších cest, které procházejí polnostmi velkostatku, jest cesta "Dostálovská". Na konci cesty stojí dva vysoké topoly. Cesta tato pojmenována jest proto Dostálovská, že její začátek jest za č.p. 10, kde tenkrát majitelem toho čísla byl Jan Dostál.

Do roku 1870 vedla do Luk cesta horní částí nynějšího parku. Když byl v r. 1870 založen nynější park, byla cesta zrušena. Na místo ní byla zřízena cesta ze silnice k Hrochovu Týnci směrem západním k židovskému hřbitovu a lid si ji pojmenovat "Židovská cesta". Mimo těchto cest, zde již jmenovaných, jsou v katastru i jiné cesty podřadnější, jako ze silnice k Rosicům jest "První trávni cesta", o něco dále pak "Druhá trávni cesta".

Proti Průhonu přes silnici směrem západním jest cesta "Chaloupková a tím samým směrem blíže k vesnici jest "Cesta Bočkova". Obě tyto cesty ponejvíce sloužily usedlosti č.p. 25 (Chaloupkovým) a č.p. 24 (Bočkovým).

Od Průhona směrem jižním odbočuje cesta do polí "Ve stežkách" a "Na jivách". Na konci Průhona u hranic katastru Rosice směrem

severním vede cesta mezi pozemky “V obcích”, kde se stáčí směrem severozápadním a vyúsťuje na cestu “Blaneckou alej”.

O obci a jejím vzrůstu

Na obec Přestavlky je pěkný pohled ze strany západní, ze silnice z Trojovic ku Hrochovu Týnci vedoucí.

V údolí protéká potok Ležák ladně svými zákruty, s břehy obrostlými olšemi, topoly a vrbovím ohraničuje pohled ze strany západní. Na straně jižní nalézají se od samého potoka rozestavěné chaloupky, které pokračují směrem jižním po mírném návrší, směrem do středu obce. Části této obce se říká na “Benátkách”. Nazváno podle močálů a hlavních příkopů mezi baráčky. Na návrší rozkládá se obec původní. Na straně severní ve stínu stromoví stojí mlýn čp. 4. V bezprostřední blízkosti mlýna na stráni rozkládá se zámecký park, z jehož zeleně vyčnívá věž zámku. V pozadí obce, na východní straně, viděti jest lípu úctyhodného stáří, daleko viditelná, památná lípa. Její původ je dáván do 14. století. Byla však sešlostí a účinky větru tak ubohá, že ohrožovala bezpečnost chodců. Proto byla vykopána a prodána jako palivo. Při lípě stála socha sv. Jana Nepomuckého, postavena v 17. století, která v roce 1948 byla vykopávkou lípy též zrušena. Všeobecně se tam říkalo “U lípy”, nebo “U sv. Jana”. Socha ona byla zase obnovena v roce 1950.

Obec má nyní 94 čísel popisných.

Velikost a vzhled obce dle ústního podání a dle různých zápisů nebyl vždy takový, jak jest nyní. Jak a kdy obec povstala, není známo. Jen to jest známo, že původní obec měla jen 38 popisných čísel. Byl to velkostatek, který měl čp. 1, 5, 7a, 7b, 8. Tyto budovy postaveny byly v 1. polovině 17. století. Tehdejším majitelem byl Hynek Talacko z Ještetic, který postavil zámek čp. 1. (tento zámek měl střechu pod šindelem). Kde se nacházela budova, v které před postavením tohoto zámku majitelé bydleli a která kol roku 1464 zašla, není známo. Budovy čp. 5, 7a, 7b, 8 byly různé byty úředníků a jmenovány byly

jako velkostatek. Následující čísla popisná patřila obyvatelstvu obce: čp. 24, 25, 37 byly 60ti korcové statky, čp. 9, 10, 12, 16, 18, 19, 23, 26, 31, 32, 36, 37 měli v držení chalupníci, kteří obhospodařovali 10 - 14 korců polí. Ostatní pak čísla byla v držení bezzemků - baráčníků. Tam, kde se nacházejí nyní domky čp. 39, 58, (59), 60, 43, 62, 65, 64, 66, 67, 41, 44a, 94 rozkládala se náves.

Do roku 1796 byly postaveny domky čp. 39, 40, 41, 42, 43, 44b, 45, 46 (po rozdělení statku čp. 25 postaveno bylo na zahradě), dále čp. 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54 (které zase po rozdělení statku čp. 37 bylo postaveno). Tak obec v roce 1796 čítala 54 popisných čísel.

V roce 1876 přistěhovali se židi do obce. Proto byly postaveny pro ně domky čp. 55a, 55b, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 73. Domky tyto postaveny jednak kde jaké místo mezi dosud stávajícími staveními bylo o též i celá náves nimi zastavena byla. Od té doby nemá obec žádné návsi. Židovské domky nepřidaly pěkného vzhledu obci, neb byly jeden na druhém přímo vmáčknuty, takže u mnohých ani místa volného nebylo pro osobní potřebu obývajících. Židé postavili si též svoji modlitebnu (nynější čp. 91). V čp. 65 měli též svoji školu.

Během dalších let postaven byl domek čp. 72, 74, 75 (ten byl postaven na pozemcích velkostatku) a 76 (postaven na pozemku - zahradě čp. 10) a dvojdomek čp. 77a, 77b, (též na pozemku čp. 10).

V roce 1861, kdy přešel velkostatek do majetku p. Josefa Kellera, továrníka na sukna z Brna, bylo mnoho restaurováno na jeho budovách, čímž obec dostala podstatných změn. Postavena byla budova pro ředitele panství, nové kravíny s konírny a bytem pro šafáře. Dále téhož roku byl postaven špýchar pro obilí.

Roku 1864 postaven byl nový zámek, jelikož starý zámek (o němž je již dříve zmínka) nevyhovoval. Je to jednoposchod'ová budova krytá břidlicí, s věžičkou, na niž jsou hodiny. Kolem zámku byl park, v kterém jest mnoho okrasných stromů a keřů. V parku byl postaven také byt pro zahradníka a skleníky. Při zakládání parku byly zrušeny dva domky a to čp. 2, patřící t.č. Františku Kyselovi a čp. 3, který

patřil Jiráckému Františku. Mimo toho zrušena byla cesta, po níž se jezdilo do Luk.

V témže čase postavil tehdejší majitel obytný dům u vjezdu do zámku pro domovníka. Dům ten vystaven ve slohu švýcarském. Těmito stavbami a založením parku nabyla obec mnoho pěkného na svém vzhledu.

Během dalších let, od r. 1839 do r. 1888, postaveny byly ještě další domky a sice čp. 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85. V roce 1888 postaven byl obecní domek s hasičským skladištěm (čp. 86) a obytné stavení čp.87. V roce 1905 postaveny byly hospodářské usedlosti čp. 89 a 90. Postaveny byly na pozemku, který patřil k usedlosti čp. 46. Čp. 89 stavěl Alois Kozák čp. 90 si postavil Čeněk Víšek.

O elektrizaci obce

Když byla v Pardubicích postavena elektrárna, připojovaly se okolní vesnice k elektrárně, aby mohly upotřebit elektrické energie.

V roce 1914 byla i naše obec vybídnuta, aby se připojila a elektriku si zařídila, jak učinily sousední obce Trojovice, Hrochův Týnec, Rosice, Chrast a jiné.

Toho času nebylo však v naší obci ještě pochopení pro tuto dobrou věc. Až teprve po světové válce v roce 1919 bylo usneseno, aby se obec připojila na kabel, který již v roce 1914 byl obci z elektrárny pardubické položen a zavedla si po obci rozvodnou síť. Síť tato zřízena byla nákladem obce. Obec sama pořídila pro osvětlování obce devět lamp. Z rozvodné sítě na svůj náklad majitelé domů a hospodářství pořídili si rozvedení po domech.

Majitelé budov arci nepřipojili se všichni. Během doby a po poznání dobrých vlastností, které elektrická energie má, připojili se i ostatní.

Rozvodovou síť po obci a první instalace v domácnostech provedla firma Alois Duda Praha. Cena proudu elektrického jest asi 2 Kčs za 1 kWh.

Původně rozvodná síť po obci byla na dřevěných sloupech. Když zchátraly, nahrazeny byly cementovými stožáry. Kde bylo možno, byla síť přidělaná na železných tyčích ke stavením přidělaným.

V letech 1948 převzala pardubická elektrárna veškeré elektrické zařízení v obci do svého vlastnictví bez náhrady. (I elektrická počítadla.).

O stavbě kaple

Již delší dobu bylo přáním katolického obyvatelstva, aby v obci byla zvonice, aby ráno, v poledne a večer mohlo se zvonit klekání. Též když některý z obyvatelů zemřel, mohlo se zvoniti tzv. umíráčkem. Všude již v sousedních obcích měli své zvonice, po případě i kaple. Do r. 1888 arci, zvonilo se také v obci a sice na dvoře velkostatku. Byla tam rozsochatá lípa a na ní zavěšen byl zvonek. Zvonění obstarával panský kovář. Bylo to však nepravidelné. Když se mu líbilo, tak šel zvonit, když ne, nezvonil. Když však v r. 1888 při požáru vzala lípa za své, nebylo už více zvoněno. Kam se poděl zvonek, není známo. Přání občanů zůstávalo jen přáním ještě dlouhou dobu. Až konečně r. 1909 splnilo se přání jejich a v obci byla postavena ne zvonice, nýbrž pěkná kaple. Postavení kaple v obci bylo usneseno valnou hromadou poplatnictva dne 27. února t. r. V této valné hromadě byl zvolen výbor, který by měl na starosti všechno potřebné k stavbě té, zaopatřiti a vyjednatí s řemeslníky odměnu za jejich výkon.

Do stavebního výboru toho zvoleni byli pánové Jan Hes ml. čp. 16, t. č. starosta obce, jako předseda kostelního výboru, dále za velkostatek František Horáček, ředitel panství, Šlechta Adolf čp. 24, Kubát František čp. 22, Kutílek Jan, mlynář čp. 4, Josef Vladyka čp. 19, Jan Koucký čp. 11, František Mífek čp. 71 a Bakeš Josef čp. 54. Stavební výbor ten měl co se týče peněžních výloh se stavbou kaple spojených, podávati o tom zprávu obecnímu, který rozhodoval, kde potřebné peníze na stavbu opatřiti.

Se stavbou kaple mohlo se ihned započít a sice také z toho důvodu, že tehdejší spolumajitelky panství p. Karolína Regensdorferová, choť nynějšího majitele panství a její sestra p. Anna Baronka z Wesselých, choť t.č. rakouského c. a k. generálmajora barona Karla z Wesselých, byly jako virilní hlas mající v obecních záležitostech se stavbou kaple srozuměny. Zvláště dlužno podotknouti, že řečená paní baronka Anna z Wesselých postavení kaple mnoho přála, protože to byla paní hluboce nábožensky založena. Dámy ty, uvolily se i mimo předepsaných přírážek ze svého soukromého jmění na kapli tu přispěti. Také darovali pro kapli místo, potřebné dříví na stavbu, veškerý písek a jiné. Majitelé vlastních potahů ať koňských, či hovězích uvolili se, že veškerý stavební materiál z lásky přivezou. Ti, kteří neměli potahů, uvolili se zase, že budou kovati zdarma dělnické práce se stavbou spojené.

Když plán a rozpočet byl od p. stavitele Františka Fiali z Hlinska, jemuž stavba byla zadána, zaslán a po přečtení stavebním výborem schválen, bylo přikročeno dne 4. května 1909 ke stavbě. Stavbu samu za pana stavitele řídil zedník a fasádník Jan Koucký čp. 11 (zemřel 1917). Že byl řečený velmi dobře ve svém oboru kvalifikován a že se na něho mohl stavitel plně spolehnouti, vysvítá z toho, že nepřišel, až když bylo vše hotové. Shlédl stavbu a za správné zbudování její se zaručil. Stavba rychle pokračovala, neb zedníci byli jen domácí a uvolili se, že budou práci jako úkolovou konati, aby tak i oni svou zrychlenou prací přispěli ke postavení její. Mzdu měli obyčejnou denní.

Také některé nepříjemnosti byly, když se stavěla kaple. Ne snad se stavbou samou, nýbrž s duchovenstvem. Toho času duchovní správce v Hrochově Týnci, pan osobní děkan Alois Konvalinka (zemřel r. 1916), k jehož farnosti obec příslušná byla, se nepřál, aby se u nás kaple stavěla. Není známá příčina, pro kterou nechtěl kapli stavět. Poukazoval mezi jiným, že není správně postupováno v ohledu okresním, že měla býti podána žádost o povolení ku konsistoři do Hradce Králové, že nemá kaple předepsanou polohu, že má být oltář na straně východní a ne západní.

Též, že při zakládání měl on, jako duchovní správce býti přítomen, aby základní kámen vysvětil. Dále, že kaple nemá žádného rezervního fondu, z kterého by se později mohla opravovati. Tyto a mnohé jiné ještě námitky dával s tím tvrzením, že nám kaple nemůže proto vysvěcena býti, aby v ní mohla se mše sv. sloužiti. Že prý na místě kaple bude jen dosti nákladná zvonice. Také činil námitku, že kaple stojí na soukromém majetku velkostatku, což však bylo vyvráceno s podotknutím, že obci darovaný pozemek pro kapli je knihovně zajištěn od jeho dárců.

Proto však se stavbou bylo dále pokračováno, nehledě na to, co vpředu uvedeno jest.

Když později i J. Excellence, pan biskup J. Doubrava, který t. č. biskupem královéhradeckým byl, do Přestavlk přijel, aby shlédl stavbu, o níž se zajímal, bylo všechno nedorozumění a snad stavebního výboru pochybení jeho slovy, že “nevědomost hříchu nečiní”, odstraněno.

Sám pak dal i různé rady, jak by se mělo co zařídití. Navrhl i mezi jiným, aby obraz patrona, ke kterému bude kaple zasvěcena, byl malován na skle a umístěn nad oltářem. K tomuto byl i tvar nad oltářem v podobě okna vyzděn. Navrhl též sloh oltáře a přístavbu sakristie, která původně nebyla myšlena stavěti. I barvy na vnitřní malbu určil. Slíbil, že sám kapli tuto vysvětil. Slib také dal obecnímu představenstvu na den sv. Trojice r. 1909 na jeho sídelním letním zámku v Chrasti, když bylo u něho u audience.

Protože paní Anna, baronka z Wesselých, uvolila se, že svého soukromého jmění darovala na vnitřní zařízení kaple. Z vděčnosti za ten dar byla kaple zasvěcena její patronce sv. Anně.

Darovala též obraz Sv. Anny na skle malovaný od J. Křištofa z Prahy, dále oltář, který zpracovala hořická průmyslová škola a jenž jest z hořického pískovce. Kalich, tři mešní roucha, bílé, červené, černé, s veškerým příslušenstvím, jako je mešní kniha, mešní kniha pro mše za zemřelé, evangelium, zvonek oltářní, šest svíců na oltář, kadidelnici a jiné.

Všechno toto bylo dle přání pana biskupa zhotoveno a jím samým objednáno. Jak velký obnos dar ten stál, není známo. Prostěradla a antipedium na oltář, sbírkou darovaly dívky z Přestavlky. Zhotoveno bylo vše v klášteře ve Slatiňanech. Na antipediu jsou vyšita slova, “Svatá Anno, oroduj za nás!”.

Madona Lurdská, na levé straně se nacházející, pořízena byla nákladem přestavlských paní. Socha sv. Josefa, jako protějšek, byla zase ze sbírky od přestavlských rodáků, kteří jinde bydleli, pořízena. Obě tyto sochy byly zhotoveny u pana Becka, řezbáře v Kutné Hoře. Dva obrazy darovaly p. Kateřina Říhová, čp. 26 s Annou Remešovou, čp. 9. Na věž zavěšeny byly dva zvony. Menší zvonek, tak zvaný umíráček, byl zakoupen z milodarů, které vybral v obci pan Adolf Šlechta čp. 24. Zvonek ten ve světové válce (1914-1918) byl odevzdán na válečné účely.

Větší zvon daroval Sbor dobrovolných hasičů v Přestavlkách. Byl zhotoven u firmy Oktavian Winter v Broumově a tamtéž od biskupského vikáře p. Vojtěcha Krinka dne 4. června 1909 ke cti sv. Václava vysvěcen. Zvon tento byl dne 29. března 1942 sejmut a odevzdán k válečným účelům. Od této doby nebyl zvon na věži kaple až do roku 1948-49. Sbor hasičský zaplatil 237 Kčs. Protože oltář a hlavní obraz sv. Anny nebyl v r. 1909 zhotoven, muselo se s vysvěcením kaple ještě počkati. Vysvěcení její se uskutečnilo až za rok po její dostavbě. Stalo se tak v úterý, na den sv. Cyrila a Metoděje 5. července 1910.

Kapli slavnostním způsobem vysvětil a v ní první mši sv. sloužil tehdejší pan biskup královéhradecký J. Excellence dr. Josef Doubrava.

Postavení kaple mimo darovaného vnitřního zařízení stálo 4 893,- Kčs. Stavební výlohy tyto hrazeny byly různými dary. Hospodářská beseda dala 99,-Kčs, nájemné z honitby za tři roky 256,35 Kčs, od Sboru dobrovolných hasičů dar 237,30 Kčs, dar obce 1 344,- Kčs (byl to obnos, který obec dostala za prodanou starou školu v Trojovicích a výpůjčkou 2 200,- Kčs ze záložny v Trojovicích a výpůjčkou 250 Kčs od Sboru hasičského.

Výpůjčky tyto splácelo poplatnictvo s 10% k předepsaným přímým daním. Dluh záložny splacen byl až v roce 1916. Hasičskému sboru splacen dluh 250,- Kčs roku 1921.

Dlužno poznamenati, že s farním úřadem bylo sjednáno, aby každoročně sloužena byla mše svatá, a sice první tu neděli před svátkem sv. Anny. Je to poutní mše sv. (Dříve se slavila pouť současně s poutí v Trojovicích a to druhou neděli po svátcích Svatodušních. Druhá mše sv. je sloužena neděli před sv. Václavem. Je to mše posvícenská. Mimo těchto dvou mší slouženy byly i jindy na požádání kteréhokoliv katolického občana.

Když postaven byl hřbitov (1931), pohřební mše byla sloužena v kapli, kde se též i další pohřební úkony vykonávaly.

Stavba hřbitova

Od nepamětných dob, pohřbívali se zemřelí katoličtí občané na církevní hřbitov do Trojovic. Jelikož hřbitov nevyhovoval svými malými rozměry, (neboť tam pochovávali i z obce Zájezdce) usneseno se obecní zastupitelstvo naše v r. 1931 postavit si nový hřbitov. K tomu účelu zakoupena byla část parcely ve výměře 23 arů. Pole toto patřilo dříve k usedlosti čp. 37. Místo toto ohraničeno bylo cihlovou zdí s vchodem hlavním i postranním na straně severní. Po levé straně brány vyhloubena byla studeň a opatřena dřevěnou pumpou. V rohu hřbitova na straně jihovýchodní postavena byla márnice. Na střeše byla postavena malá zvonička se zvonkem, na který se zvonívalo, když se blížil pohřební průvod ke hřbitovu. Zvonek tento současně se zvonkem z kaple byl 29. března 1942 odevzdán na válečné účely.

Hřbitov byl rozdělen cestami na šest dílů. Jeden díl, a sice na levé straně od vchodu, vyhrazen jest pro zemřelé mimo katolického vyznání.

Uprostřed hřbitova vztyčen byl dřevěný kříž. Hřbitov byl slavnostně vysvěcen P. Františkem Houdkem t. č. farářem a biskupským notářem z Hrochova Týnce. Později na kříž z milodarů

zakoupen byl obraz Kristův. Jest to kopie Brandlova “Krista na kříži” a malován byl u Chrámového družstva v Pelhřimově. Obraz stál 1750,- Kčs. Že se tak stalo, zásluhou je nynějšího pana faráře Václava Kubáta z Hrochova Týnce a pana Františka Novotného, domkaře z Přestavlky čp. 13, který shora uvedený obnos od občanstva vybral.

Prvním pohřbeným na hřbitově tom jest Josef Ryšavý z domku čp. 75.

Komunikace

Obec Přestavky se sousedními obcemi spojena byla různými cestami a pěšinami. Směrem od Hrochova Týnce skrze obec k Rosicím vedla silnice. Kdy ta se stavěla, není známo. Byla to silnice v okresní správě. Po obou stranách byly nejen mimo obec, ale i v obci vyházeny příkopy. Přes příkopy ke každému stavení byly vjezdové mostky. Tím byla silnice hodně zúžena. Až v r. 1898 byly příkopy zaházeny, mostky odstraněny a po obou stranách silnice vydlážděny chodníky. Úpravou touto byla rozšířena silnice a i na vzhledu se tím získalo.

Až do r. 1902 byla to jediná tvrdá spojovací cesta. Ostatní cesty, jako do Blanska, Zajezdce, a Trojovic byly cestami měkkými a úzkými, většinou pro jeden vůz.

V roce 1902 byla postavena okresní silnice do Řestok. Protože cesta, zvláště v obci, byla úzká, muselo se pro její rozšíření vykoupiti potřebná místa.

Nejšpatnější spojení, ač to je obec nejbližší, bylo s Trojovicemi. Do této obce s povozem muselo se jezdit přes řeku u Zajezdce. Stalo-li se, že bylo více vody v řece, a neb když byla zamrzlá, nebylo se možno do Trojovic dostat jinak než přes Řestoky nebo Hrochův Týnec.

Pěšky chodilo se do Trojovic přes dřevěnou lávku, která podepřena byla uprostřed potoka pilotami. Lávku tu stavěla a opravovala obec přestavlká.

Před mnoha léty začalo se mluvit, že by mohly obce Přestavlky a Trojovice postavit společně most přes řeku. Již v letech 1890 bylo usnesení o tom, avšak nedošlo k uskutečnění. I výhoda, kterou poskytoval Jindřich Vohřízek z čp. 60, nepadla na váhu. Řečený měl v Trojovicích koupený domek čp. 8 a chtěl darovati potřebné místo na cestu od myšleného mostu.

I Okresní výbor v Chrudimi po postavení obecní silnice v dolní části obce, která se stavěla roku 1905, naléhal na postavení mostu, aby mohl silnici tu i s mostem do své správy převzít. Dohody však mezi obcemi (Přestavlky - Trojovice) nebylo. Když lávka byla zchátralá, postavila obec Přestavlky opět novou lávku na železných nosičích a s železným zábradlím (r. 1895). Tím přestalo se na dlouhou dobu o postavení mostu uvažovati.

Konečně r. 1943, když byla i ta druhá lávka pro její chatrnost k přecházení nezpůsobilá, dohodly se řečené obce na postavení nového mostu. Most byl zakoupen v Řestokách, kde již byl od roku 1884 v provozu a kde byl nahrazen mostem silnějším.

Převzatý most byl postaven na místě samém, kde byla lávka. Protože byla k lávce jenom pěšina, zakoupila obec část pozemku od majitelů sousedících zahrad, aby tím získalo se potřebné šířky pro povozy, které přes most ten budou přejížděti. Podobně učinila obec Trojovice zakoupením sousedícího pozemku na straně trojovské.

Jiná spojovací cesta jest tak zvaná "Alej blanecká". Jest to cesta, po které se jezdí do sousední obce Blanska. Jest měkká, jen od Přestavlk byla v r. 1916 na kus vyštětována a štěrkem přikrytá.

Mimo těchto cest, po kterých se jezdí povozem, spojena jest obec pěšinou s Hrochovem Týncem. Vede pěšina ta kolem parku, prochází tratí "lukami" a v katastru Hroch. Týneckém mezi pozemky tamního velkostatku.

Další měkkou cestou je cesta zvaná "Dostálovská alej", nazvaná podle majetníka Josefa Dostála z čp. 10. Alej tuto z části vylepšil velkostatek a to od silnice až k Blanecké aleji, pak od prostředka směrem k topolům. Tak zvaný "Průhon" byl též až za křižovatku štěrkem a hrubým kamenem vylepšen.

I místní železniční trať od Hrochova Týnce ke Chrasti vedoucí v kratší části protíná katastr a sice “Za obcemi”.

Hospodářský vývoj v obci

Během doby nabývali dosavadní bezzemkové koupí pozemky. Byly to většinou menší části polí, které od statků a chalup byly prodány. Když konečně rozděleny byly obecní pole (pastviny), připadla i ke každému domku určitá záměra. Tímto rozdělením zvětšily se hospodářské usedlosti o 2-3 korce polí. Domkaři - bezzemci obdrželi asi 1 1/2 měřice. Židovští majitelé domků neobdrželi žádných polí. Jaký poplatek byli nuceni nabyvatelé obci za přenechanou půdu zaplatiti, není známo. Část za pozemky ty byla dána na fond chudinský pro obecní chudé a koupeny za cenné státní papíry, které dosud chudinská pokladna vlastní. Papíry ty po světové válce 1914 - 1918 byly převedeny na státní dlužní úpisy republiky Československé. Za ostatní peníze zakoupeny též státní papíry, ale v r. 1888, když se stavěl obecní domek čp. 86, byly na úhradu stavby prodány.

Po zrušení roboty (1848) až do let 1900 nebyla hospodářská konjunktura valná. Sklízelo se poměrně mnohem méně než později a hospodářské výrobky měli velmi nízkou cenu. Hospodáři tržili za pšenici okolo 8 zl. tehdejší rakouské měny (pozdějších 16 Kčs) za 1q. Za ječmen 100 kg 5 zl = 10 Kčs, za žito o něco málo více. V těch dobách (1860), kdy pěstovati se počala cukrovka a i po dalších několik desítiletí, nevěděli pěstitelé, co za odevzdanou řepu od cukrovaru dostanou, až teprve po jejím zpracování. Platili cukrovary tak 80 - 85 krejcarů za 100 kg odevzdané cukrovky. Některý rok byly ceny její ještě nižší.

Touto malou tržbou a i někde také nehospodárností v letech těch, přišlo v obci několik rolníků o své majetky buď zcela, aneb museli více polí od svých čísel odprodati. Pole ta zase většinou kupovali domkaři. Mnoho parcel za “Obcemi” skoupili též i občané z Blanska. Tak v těch letech odprodáno bylo více polí od čp. 19, 31, 24, 46, od

čp. 18 a 36 byly odprodány pak všechny polnosti. Čp. 38 koupí převedeno i s pozemky k čp. 26.

Když v r. 1923 část polí od velkostatku zdejšího žadatelům, zmenšil se počet bezzemků až na několik čísel. Od těch dob vlastní domkaři více neb méně pozemků.

O obyvatelstvu

Obyvatelé obce Přestavlk byli až do roku 1796 národnosti české. Živili se polním hospodářstvím. Silo se zde žito, pšenice, ječmen, sázely brambory, později cukrovka. Bezzemkové živili se různými řemesly, která na vsi jsou potřebná. Tak v č. 15 byla kovárny, v č. 75 a 47 byli kováři, v č. 76 sedlář a lakýrník, dále někteří byli krejčími, obuvníky, zedníky, tesaři apod.

Ti bezzemkové, kteří neovládali žádných řemesel, chodili pracovatí ponejvíce k velkostatku a i do selských usedlostí na práci se nechali najímati.

Náboženství byli vesměs katolického vyznání. Jen ve statku čp. 24, 25 a 46 byly rodiny vyznání evangelického.

Přifařeni byli k farnosti hrochovotýnecké a před tím, dokud existovala fara v Trojovicích k této náleželi.

Jak početné tehdy bylo obyvatelstvo, není známo.

Roku 1796, za majitele panství hraběte Františka Auersperka, nastěhovali se do obce Židé. Podobně se stalo i obci Zájezdci a Hroubovicům. (Židé dříve neměli práva domovského.) Jak četná byla židovská společnost do naší obce přišedší, není známo. Jen to jest známo, dle gruntovního protokolu z r. 1839, že byli majiteli 19 čísel popisných.

Byly to domky čp. 43, 44, 45a, 45, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 73.

Mimo těchto majitelů domků byli zde i židé bez majetku. Dle obcí vydaných domovských listů, jsou zde tato jména židovských rodin:

Khonové, Volfové, Krausové, Löwiho, Schmolkové, Schapkové, Dörflerové, Mühlerové, kteří žádného vlastního bytu neměli.

Přistěhování židů rapidně vzrostl počet obyvatelstva. Dle národnosti hlásili se k Němcům. Mluva jejich v rodině i jinde byla vždy německá. S obyvateli druhými mluvili česky a tuto řeč mimo písma také dobře ovládali. Děti své posílali do své školy, kde mimo řeči německé vyučovány byly i v náboženství židovském. Škola ta nacházela se v čp. 65, kde i židovský učitel bydlel. Ten mimo vyučování vedl bohoslužby, neboť byl pověřen jako zástupce rabína. Bohoslužby konány byly v jejich kostele, který stál, co nyní jest čp. 91. Zemřelé pochovávali židé také na svůj vlastní hřbitov, který si postavili v roce 1884 na darovaném pozemku od majitele od tehdejšího majitele panství hraběte Aušperka. Hřbitov ten se tam dosud nachází. Kam pohřbívali před zřízením hřbitova, není známo. Tím, že se přistěhovali židé do obce, dostalo se našim sedlákům, kteří byli v čase robotování do r. 1848 jako zaniklí. Židé zavedli si v obci různé obchůdky. Tak v čp. 55a byl obchod střížním zbožím, t.č. jediný v okolí. V čp. 62 byl obchod smíšený s výčepem kořalky. V čp. 66 též smíšený obchod s pekařstvím. Zde též před židovskými svátky velikonočními dělány byly židovské přesnice, zvané macesy. Byly to jen z mouky a určité části vody vypracované placky (podobné jako na nudle) bez jakékoliv přísady. Hotové macesy skládali a zabalovali je do papíru dle váhy. Mimo pro domácí židy, posílali je i pro vůkolní, by měli na své svátky dle svého náboženství předepsané pečivo. Když potom tehdejší majitel pekařství toho zemřel, vyráběly se macesy v čp. 63 u vdovy Fleischnerové (Flajšnerové), která byla zároveň kostelníkem v židovské modlitebně. V čp. 73 žid Josef Tausig vyráběl z těsta červené korále.

Jiní židé měli zase obchod s peřím, kostmi, hadry a starým železem. Největší obchod byl Josefa Wohryzka v čp. 57, který si přistavěl čp. 81 a protože se tam skládaly a třídily hadry, nazváno stavení to hadrovna.

Nebylo ani jedné židovské rodiny, aby s něčím neobchodovala. I s homolkami a močenými okurkami si obchod zavedli. Mužové ponejvíce se zdržovali na cestách. V sobotu na svátky byli doma, by

se mohli dostavit na bohoslužby. Modlitebna, kterou si původně postavili, byla nízká. Když vyhořela, zvedli její zdivo asi do výše jednopatrového domu a střechu pokryly taškami.

K bohoslužbám dostavovali se zpravidla všichni mužové a shromažďovali se v lodici chrámové. Ke konání jejich bohoslužby muselo být přítomno nejméně deset dospělých mužů. Ženy židovské měly v kostele vyhrazeno místo na kůru. Do lodice chrámové neměly přístup. Mužové při vstupu do modlitebny i při obřadech nechávali na hlavě pokrývku. V modlitebně na východní straně bylo o něco zvýšené místo, kde stál modlitební stůl. Nad stolem ve zdi byla schránka, kde uschovávaly se 4 knihy Mojžíšovy. Nebyly to knihy, jako jsou jiné. Každá z knih byla hebrejským písmem psána na pergamentu a navinuta na dvou válečkách (v podobě delších cívek na nitě).

Podle potřeby, jak náboženství vyžadovalo, brána jedna z knih (všeobecně se jim říkalo židovské desatero), položena na stůl a vedoucí pobožnosti počal čísti modlitby. Dva židé po stranách stojící, pomalu rozvíjeli na levé straně stolu váleček a na pravé jej zase po přečtení navíjeli na válec druhý.

Modlitebnu svoji měli pěkně vyzdobenou a mnoha svíčkami osvětlenou. I schránka na desatera byla obzvláště pěkně a nákladně vyzdobena. Desatera (knihy Mojžíšovy) byla povlečena pěknými látkami, které byly stříbrem a zlatem vyšívané. I mnoho stříbrných malých zvonečků bylo na nich pověšeno.

O velkých svátcích sjížděli se židé i z okolí, aby byli přítomni bohoslužbám. Na svůj svátek, řečený obecně “dlouhý den”, který v podzimním čase slavili, oblékali se muži v modlitebně do bílých, dlouhých, skoro až na zem sahajících košil (říz), hlavy majíce také bílými čepičkami pokryty. Obřadní roucho to obdržel každý židovský ženich od své nevěsty. Podle majetkových poměrů snoubenců, respektive nevěsty, byl oblek ten i z drahých látek zhotoven. V den ten, an to byl pro židy svátek kající, museli držeti celý den až do vyjití první hvězdy (večernice) přísný půst. Ani kouření nebylo dovoleno. K tomuto podotknouti dlužno, že do tohoto roucha na “velký den” užívaného, každý žid zemřelý oděn a do rakve vložen.

V pozdějších dobách dostávali ženiši od svých nevěst ne řízy, ale jen delší a širší bílé šály, které na Dlouhý den při bohoslužbách přes ramena na občanský šat si přehazovali.

Jiné, také v podzimní dobu připadající svátky židovské, byly obecně řečeno "Podzelená". Svátky ty trvaly 8 dní. V ty dny, kde jen tomu poměry dovozovaly, židé své pokrmy pojídali venku, pokud možno pod zeleným stromem. Odtud jméno těch svátků. Někteří stavěli si stany a v nich jedli. Jeden ze židů pak obcházel v dny ty židovské rodiny se zelenou ratolestí.

Největší ze svátků židů byly svátky Veliké noci čili Přesnic. Na svátky ty nesměli pojídati nic kvašeného a ani nápoje nesměly býti kvašené. Všechno jídlo muselo býti přesné odměřeno. Nejvíce jako příkrmu používali tzv. macesy a z nich připravené příkrmy. I jídelní nádobí muselo býti jen to, které v jiných dnech nebylo používáno. Proto v židovských rodinách bylo nádobí dvoje: jedno pro obyčejné dny a třeba i sváteční, druhé se výhradně jen o svátcích Velké noci používalo.

V modlitebně té také sňatky byl konány. K tomuto obřadu povolán byl jejich kněz - rabín. Se spoluobčany byli židé v dobré shodě. Zvláště byli úslužní, když viděli, že jim z toho kyne nějaký prospěch. Dovedli se i ponížiti a leccjaký posměšek přijmouti.

Byli také prozíraví. Svě chlapce, zvláště po zrušení roboty, posílali do obchodních škol, neb dávali je studovati. Byli z nich lékaři, advokáti apod. Tak z čp. 56, usadil se v Pardubicích syn G. Wohryzka pan N. Wohryzek, který tam byl pro jeho dobrotu k lidu, zvláště chudému, zván lékař lidumil. Řemeslům se židé neučili.

Odchodem mladé generace do světa ubývalo pozvolna židů v obci. I děvčata židovská se zase vdávala do jiných míst. Když pak některý z nich nabyt většího majetku, prodal svůj byt a vystěhoval se z obce. Tak během času vyprodávali se jeden po druhém, až konečně zbyli zde jen asi 3 židovské rodiny. A ani tito židé nebyli ti, jejichž předkové se do obce přistěhovali, nýbrž byli to později se zde usazení.

Domky jejich skoro vesměs kupovali křesťané, kteří pracovali u velkostatku neb jako řemeslníci a obchodníci se zde usadili.

V létech 1890 - 1910 bylo zde již tak málo židů, že ani své bohoslužby nemohli si konati. I jejich správa náboženské obce, kterou v dřívějších dobách si sami vedli, přeložena byl do Heřmanova Městce, Správa obce židovské prodala modlitebnu židovce Karle Wiligové ze Zájezdce. Ta část modlitebny ku straně východní se ubourala a zbytek její přestavbou přeměnila na obytné stavení, které dostalo čp. 91. V místech, kde byla čtena a modlena židovská desatera, má nynější majitel místo pro různé drobné hospodářské zvířectvo a hnojniště.

Následkem ubytí židů z obce zrušena byla i škola čp. 65 a byla prodána židovskou obcí židům Wilhelmu a Hermíně Silbersternovu ještě rodina Agulára Adolfa č. 56 a vdova Božena Seinerová č. 58. Tyto 3 rodiny byly v druhé světové válce Němci z obce vypovězeny. Tím se stalo, že obec neměla žádných židů více. Téměř půldruhého sta roků žili mezi námi. Jedině hřbitov jejich, který dosud stojí, hlásiti bude, že v obci bydleli někdy židé.

Na hřbitov pohřbívání byli nejen z obce zemřelí, nýbrž v pozdější době i ti, kteří byli zde zrozeni a jinde zemřeli.

O památkostech v obci

V místech, kde od okresní silnice k Rosícím vedoucí odbočuje cesta zvaná "Průhon", nacházela se lípa, u níž byla socha sv. Jana z Nepomuku. Objem jejího kmene ve výši dospělého muže měří 4 m 50 cm. Dohaduje se, že mohla býti sázena při postavení sochy, která má na zadní straně letopočet 1701. Avšak mohutnost té lípy nasvědčuje tomu, že byla sázena mnohem a mnohem dříve.

Kdyby lípa ta mohla mluvit, zajisté dozvěděli bychom se mnoho zajímavého, ať již dobrého nebo zlého, co přihodilo se v obci za jejího žití.

Svou výškou a rozměrnou korunou byla viditelná z daleka. Pocestným letního času hustotou poskytovala příjemný chládek a odpočinek. Leckteré oko kolemjdoucího cizince zahledělo se na její

obrovské rozměry a maně napadla jej myšlenka: “Jak as stará, ty lípo, symbole všech Slovanů?”

I ona mnoho zakusila sice bouřlivými větry. Nejvíce byla poškozena v r. 1907 dne 6. Srpna navečer, kdy krajem naším strhla se vichřice, jaké nikdo nepamatoval. Všechny její větve byly z ní urvány, takže k nebi trčely jen silné pahýly. Mělo se za to, že touto pohromou lípa zajde. Však ku podivu všech a ku všeobecné radosti lípa vyhnala příští rok z pozůstalých pahýlů odnože, rány její během doby se zalily a zacelily a lípa se opět vzmohla k dalšímu životu. Tento její klidný a omlazený život trval jen do r. 1934. V tento rok dne 4. července snesla se opět bouře s vichrem nad naší vesnicí. Třebaže nebyl vítr tak velký, jako v 1907, velmi lípu poškodil. Ulomená byla velká větev, která přesahovala přes cestu na panské pole. S větví tou byla odštěpena i část kmene až ke kořenům. Tím se stalo, a lípa byla uvnitř vykotlaná, že povětrnostní poruchy mohly zhoubněji působit na otevřený kmen lípy. Od té doby jest pozorováno, že lípa počíná značně chátrati. Koruna její značně prořídla, některé její větve zurážený. Ani později obezdění otvoru u kmene lípy jí nic nepomohlo. Její svěžest pomalu mizí a snad kdyby opětně větší vichr se do ní opřel, lehko by jí zbývající větve zurážel. Možné jest také, že lípa ta ještě mnohá léta bude lípou, arci už nikdy tak impozantní, jako byla před pohromami shora uvedenými. Bude jí opravdová škoda, až jednou ať tím, či jiným způsobem vezme za své. Lípa ta je chráněna památkovým úřadem, jest mapována a nesmí býti skácena.

Jedna lípa ač o mnoho mladší nachází se u čp. 15. Lípu tu zasadil tehdejší majitel č. toho pan Josef Slavík, kovář a rolník. Lípu tu zasadil v upomínku na svatbu tehdejšího korunního prince arciknížete Rudolfa Habsburského s princeznou Štefanií, dcerou krále belgického r. 1882.

Třetí, a i nejmladší lípa zasazena byla slavnostním způsobem r. 1908. Byly sázeny současně lípy čtyři a sice v místech od vrat velkostatku ku kapli. Při stavbě kaple zničily se prvé tři lípy a jen u vchodu do dvora velkostatku zůstala ušetřena a dosud trvá. Lípy byly sázeny školními dítkami a u vchodu do dvora sázel jako chlapec syn

majitele panství Karel Regensdorfer mladší, který padl ve světové válce 1919.

Na místě, kde zničené lípy byly, vysázeny lípy za tři roky jiné.

Další stromy, které v katastru obce svoji výškou a mohutností vynikaly, byly dva obrovské divoké topole. Tak jak vpředu uvedena lípa, i tyto topoly bylo z daleka viděti. Nacházely se na konci nynější aleje, zvané “Dostálovské”. Kdy byly vsazeny, není možné s určitostí potvrditi, ale má se za to, že při úpravě aleje byly v tu dobu na jejím konci vsazeny. Od těch dob pozemky tam se nacházející lid přejmenoval “U topolů”.

Topoly tyto vzaly za své 6. srpna 1907. Velká vichřice vyvrátila oba i s kořeny, že to byly stromy mohutné, vyšlo z toho, že z jednoho topolu mimo jeho pařezu a větví uděláno bylo 10 m dřeva. Kmen z druhého topolu koupila parní pila Krejcar v Chrasti.

Na místě těch topolů v r. 1908 byly vysázeny opět dva jiné, také divoké topoly. Tyto zasázel Karel Dvořák z čp. 23 a Antonín Dostál ze Zájezdce. Tyto topoly neměly dlouhého trvání a kolem roku 1938 začaly prosychat a byly skáceny. Týž rok opět byly na ta místa vsazeny jiné. Jak ty tam dlouho budou, jest v osudech. Má se za to, že odvodněním pozemků nebudou mít dosti potřebné vláhy a v kratším čase zajdou jako jejich předchůdci.

Jiné z památek, které nám po našich předcích zůstaly, jsou tři sochy. Umístěny jsou sochy takto: socha sv. Jana Nepomuckého pod lípou, socha sv. Floriana u kaple a socha sv. Liberiusa v zahrádce při domě zámeckého domovníka u silnice k Hrochovu Týnci vedoucí. Sochy ty jsou tesány z hrubého pískovce, a jak nasvědčuje jejich provedení, zhotoveny byly as od jednoho sochaře (jméno jeho není známo). Sochy ty nevynikají žádnou uměleckou prací, ale svým stářím budí pozornost. Postaveny byly v roce 1701, jak tomu letopočet na soše sv. Jana nasvědčuje. Sochy ty byly postaveny tehdejší majitelkou panství hraběnkou Barborou Ludmilou Zárubovou z Hustiřan, rozenou z Vrtby.

Sochy ty měli naši předkové v úctě. Zvláště u sochy sv. Jana odbývaly se pobožnosti na den 16. května a následujících 8 dnů po

tom. Byly většinou v podvečer po celodenní práci. Modlitby a zpěvy k úctě světce byly tu od shromážděných mladých i starých konány. Tehdejší dívky neopomenuly nikdy v ten den sochu věnci a kvítím vyzdobiti. Nyní však pobožnosti se více u sochy té nekonají a též žádná z dívek si nevzpomene, aby v den svátku Jana z Nepomuku kvítím neb věncem sochu jeho vyzdobila.

Socha sv. Floriana do r. 1904 byla umístěna na malém vršku proti bytům panských úředníků. Když se stavěla silnice ku Zájezdci a bylo pro ní potřebná místa, musela se socha rozebrati a vršek ten srovnati. Nato v r. 1904 byla opravena a na nynější místo postavena.

V roce 1926 postaven byl nákladem obce památník padlým občanům Přestavlckým ve světové válce 1914 - 1918. Památník ten jest ze švédské žuly a deska v něm jest z labladaru. Postaven byl v části zahrádky, který k tomu účelu daroval majitel hostince čp. 12 pan Frant. Kazda. V pomníku jsou vtesána jména 19 těch, kteří padlí neb pro jiný způsob domů se nevrátili. Jedenáct těchto má i své podobenky na památníku tom. Kol památníku zřízena byla zahrádka a vysázena různými okrasnými keři. Oplocena byla plotem drátěným s brankou ku vcházení. Památník ten byl slavnostním způsobem 17. srpna 1926 odhalen. Místo u pomníku potom se stalo shromaždištěm, když některá slavnost rázu vlasteneckého se měla u obce konati.

~ Výňatek ze Zájezdecké kroniky ~

Další část této kroniky je výňatek ze Zájezdecké kroniky, kterou píše pan J. Švadlenka.

1985

Svět událostí

Mezi nejvýznamnější události patří jednostranné sovětské moratorium, týkající se pokusných jaderných výbuchů.

Životní pohromy ve světě

Dne 13. listopadu sopka Nevado del Rmiz. Při neštěstí zahynulo 24 000 lidí. Dalším neštěstím bylo zemětřesení v Mexiku, které těžce postihlo hlavní město. Hlášeno 100 000 obětí.

Popis života v obci

Naše obec patří mezi obce nevelké. A to nejen v počtu obyvatel, ale i v počtu obytných domů. Nejméně polovina obyvatelstva je přestárlá. Navíc poměrně velká část domků je v držení chalupářů a lidí, kteří se sotva několikrát za rok přijedou podívat, natož udělat něco pro úpravu domku či okolí. Trápí nás i to, že v obcích je málo pracovních příležitostí (OÚNZ a JZD). To je často příčinou toho, že mladí lidé odcházejí za zaměstnáním i bytem do města. Tímto nepříjemným jevem je často ovlivněn život v našich obcích i životaschopnost různých složek a organizací, které často jen živoří a existují pouze formálně, protože ti z nejlepších odcházejí. Jsou to často lidé se vzděláním, pro které zde není zaměstnání. Přicházíme tak o kvalifikované síly, které by mohly pomoci v různých složkách a společenském dění. Toto není jen naším problémem, ale problémem všech malých obcí, které se potýkají s nedostatkem schopných lidí, kteří by byli schopni se společensky angažovat. Často však v činnosti

bývá hlavní překážkou neochota a pohodlnost. Zbývá jen doufat, že čas změní podmínky i myšlení některých lidí.

Životní prostředí

Z toho, že vztah lidí k přírodě je přímo podmíněn, vyplývá, že životním prostředím lidí na daném přírodním základě je lidská společnost. V otázkách životního prostředí se jeho přírodní a společenské stránky uplatňují v neodlučitelné jednotě a tak se také prosazují v lidském zdraví. Aby si lidé zachovali a upevnili zdraví, je třeba, aby nejen usilovali o využití možnosti, které jim k tomu poskytuje příroda, ale i lidská společnost. Měli by se podílet na opatřeních, která jejich životní prostředí zlepšují a zúčastňovat se na boji proti jeho zhoršování. Škody na zeleni páchají lidé někdy nevědomky, protože její význam podceňují. Elektrickou energii dodávají převážně elektrárny na pevná paliva. Často se tam topí velmi špatným uhlím. Komíny chrlí dým, který obsahuje kysličník siřičitý. Deště se potom mění v proudy kyseliny sírové, aby se tomu zabránilo, měli by se montovat lapače nečistot. Toto je však prováděno jen z části a tak i u nás v okolí hynou lesy otráveny spadem z elektráren 50 km odtud. Projevuje se to i překyselením půdy, proto se musí často vápnit. Nejen kouř a popílek je naším problémem. Přehnojování pozemků dusíkatými hnojivy nám způsobuje nemalé problémy. V naší obci není již jediná studna s pitnou vodou. Všechny studny obsahují dusičnany a voda je pitná jen po převaření.

Stará silážní jáma v Zájezdci někdy z 60tých let, neizolovaná, často plná kyselých vod a staré siláže také spodním vodám neprospívá. Řešení tohoto problému není jen problémem naší obce, ale problémem širšího rázu a na řešení si asi ještě dlouho počkáme. Co by šlo řešit, to by byla výsadba stromů směrem Přestavlky - Zájezdec - Řestoky. Stromy byly vykáceny asi před dvaceti lety a na výsadbu stále čekáme. Dalším bolavým místem je skládka v Zájezdeckém úvoze a Přestavlcké třešňovce. I když by se momentálně mohlo zdát, že užitek z blízké skládky a snad pozdější zúrodnění je přínosem, ale to je jen zdání. V kraji kde je nouze o každý strom o kousek

nerušeného místa, je to nenapravitelnou škodou. Řešení těchto věcí je spojeno s mnoha problémy. Však každý z nás by se měl zamyslet jak přispět k ochraně toho co nám ještě zbylo.

Stavba prodejny

V Přestavlkách byla roku 1985 dokončena stavba prodejny. Prodejna byla stavěna více než tři roky a bylo na ní odpracováno 4000 brigádnických hodin. Stavba byla provedena s různými obtížemi, ale přesto zde v okolí nemá konkurenci pro svoje moderní řešení. Je jen škoda, že někteří občané, kteří se zavázali odpracovat určitý počet brigádnických hodin, odpracovali jen malou část nebo vůbec nic. Našli se obětaví občané, kteří s vědomím, že to co staví, staví pro sebe, obětovali svůj volný čas a stavbu uvedli ve vzorné kvalitě, i když vykonávali práce, na které neměli potřebnou kvalifikaci. Další rozčarování připravili pracovníci Jednoty, kteří z plánované samoobsluhy udělali pultovou prodejnu. Přislíbili sice změnu, ale je jen ve hvězdách zda k ní dojde.

Výnosy obilí

Obilovina	Výnos
pšenice	59,50q
ječmen	51,79q

Komise pro výstavbu

Komise pro výstavbu a finance udělila v tomto roce tato stavební povolení:

Kdo	Obec	Stavba
Karel Havla	Přestavlky	rod. domek
Oldřich Korbel	Zájezdec	odpad. jímka
Josef Bakeš	Přestavlky	stavba plotu
Josef Pilař	Přestavlky	rod. domek
Josef Douda	Přestavlky	stavba rekreačního domku

V tomto roce byla v Přestavlkách provedena rekonstrukce rozhlasu. Práce byly provedeny svépomocí.

SPOZ

V tomto roce oslavili svá životní jubilea tyto občané:

Věk	Kdo	Obec
65 let:	Jílková Milada	Přestavlky
	Bleha Ladislav	Zájezdec
	Záhora Jaroslav	Přestavlky
	Stoklasová Marie	Přestavlky
	Skala Stanislav	Zájezdec
70 let:	Korbelová Vlasta	Přestavlky
75 let:	Kacafírková Marie	Přestavlky
	Jirmásková Marie	Přestavlky
	Vladyka Bedřich	Přestavlky
	Stoklasová Zdena	Přestavlky

Tělovýchovná jednota Sokol Přestavlky byla pořadatelem oblíbených tanečních zábav pro mladé. Na tanečním parketě na hřišti u zámeckého parku vystupovaly rockové kapely jako Monogram,

Punc a Odysea z Plzně na kterou se sešlo asi 2000 lidí, což zde v okolí nemá pamětníka.

Počasí

Zima byla tuhá až -30°C . Pomrzlo mnoho stromů. Jaro bylo s menšími dešťovými srážkami. V červnu se velmi ochladilo, na horách padal sníh. Léto bylo však pěkné, slunečné. Podzim byl tradiční s občasnými srážkami.

1986

Světové události - Černobylská havárie

v pátek 25. dubna došlo v atomové elektrárně v ukrajinském městě Černobylu k havárii atomového reaktoru a následnému úniku radioaktivity do ovzduší.

Výbuch si vyžádal několik obětí a asi 200 lidí bylo přijato na pozorování. V některých státech v důsledku zvýšení radioaktivity byla zakázána konzumace zeleniny a mléka. Zde ve východních Čechách, jak jsme byli ujištěni, bylo vše v pořádku a radioaktivita byla v normě. Přesto mnozí lidé podlehly psychóze a přestaly konzumovat mléko atd. Někde třeba nebyla k dostání jódová tinktura a výrobky obsahující jód. Protože jód působí údajně proti radioaktivitě. Nyní, když tuto zprávu píšete, je již reaktor izolován betonovým sarkofágem a zabezpečena jeho kontrola.

Volby

V pátek a v sobotu 23. a 24. května přistoupilo naše obyvatelstvo k volebním urnám. Během pátečního odpoledne a v průběhu soboty se dostavilo do volebních místností 10 884 947 občanů, tj. 99,34%.

Kandidáti Národní fronty na poslance Federálního shromáždění - 99,99%, Sněmovna lidu 99,94%.

V našich obcích proběhly volby v předem připravených místnostech, v Zájezdci v budově MNV a v Přestavlkách v bývalé prodejně Jednoty. Naši občané měli již v pátek téměř všichni odvoleno.

V Zájezdci bylo zapsáno 109 voličů. Jeden nevolil poslance KNV

V Přestavlkách bylo zapsáno 123 voličů, z nichž jeden nevolil poslance KNV

V souladu s ustanovením odst. 2 pís. 1 Volebního zákona č. 31/83 zvolily občané i svoje zástupce do MNV v obci.

Zástupce do MNV v obci

Funkce	Kdo
Předseda MNV	Nekvinda Zdeněk
Místopředseda	Lysák Jan
Tajemník	Kout Vladimír
Členové rady	Svatoň Václav
	Nedvěďová Marie

Komise KOVP

Funkce	Kdo
Předseda	Svatoň V
Tajemník	Sitař J.
Člen	Douda J.
	Brychta J
	Bakeš J.

Komise finanční a pro výstavbu

Funkce	Kdo
Předseda	Táborský P.
Tajemník	Nedvědová M.
Člen	Bakeš K.
	Koníček F.
	Švadlenka

Komise kulturní a sociální

Funkce	Kdo
Předseda	Kudrnka S.
Tajemník	Navrátilová Z.
Člen	Havla K.

Komise pro výstavbu udělila v roce 1986 tyto stavební povolení

Kdo	Obec	Stavba
Vladyka L.	Přestavlky	výstavba studny
Poluda B	Přestavlky	výměna dveří, oken
OÚNZ	Přestavlky	úprava byt. Prostor
Těšínská K.	Zájezdec	hospodářská budova
Berák L.	Přestavlky	odkoupení pozemku
Machač P.	Přestavlky	výměna okem
Malinský V.	Přestavlky	výměna oken
JZD Rosice Zájezdec		vodovod č. 2
Jirout J.	Přestavlky	přidělení parcely
Poluda B.	Přestavlky	výstavba septiku

Finanční správa

Co	Kolik
Plánovaný odvod	12 000 Kčs
Daně a poplatky	37 000 Kčs
Vlastní rozpočet	25 000 Kč

Výstavba

V tomto roce jsme se konečně dočkali dokončení živičného povrchu vozovky ze začátku obce Zájezdec směrem na Přestavlky a Řestoky. Dokončena byla také oprava starého žulového tarasu. Opravu provedli pracovníci okresních silnic. Nově vyasfaltovaná byla také cesta od Trojovic k budově MNV v Zájezdci a od Zájezdce k Přestavlkům. Je jen velká škoda, že v případě nové vozovky na dolním konci Zájezdce došlo hned asi za 10 dnů k jejímu překopání z důvodu vodovodní přípojky k č. 2. V Přestavkách byla provedena terénní úprava a stavba čekárny ČSAD.

V tomto roce oslavili svá životní jubilea tyto občané:

Věk	Kdo	Obec
65 let:	Lhotský Josef	Přestavlky
	Nekvinda Ladislav	Přestavlky
70 let:	Šotola František	Přestavlky
75 let:	Stoklasa Ladislav	Přestavlky
80 let:	Blehová Blažena	Přestavlky
	Říhová Marie	Přestavlky
85 let:	Kout Josef	Zájezdec

TJ Sokol

Ve sportu byl TJ Sokol podprůměrný, umísťoval se po celý rok na posledních místech ve skupině. O to aktivnější byl při kulturním dění. Bylo zde uspořádáno několik zábav a koncertních vystoupení předních profesionálních rockových souborů. Dále se podílel na uspořádání divadelního představení spolu s kulturní komisí JZD Rosice v jejich sále. Byla předvedena hra A. Jiráka „Kolébka“.

SPO

S MNV byla dohodnuta přestavba bývalého skladu uhlí na klubovní místnost.

Z jiné činnosti lze uvést jen zásah při požáru stohu v Trojovicích. Jednotka však přímo nezasahovala, ale byla ponechána jako rezerva pro případ poruchy některé ze stříkaček. Výjezdu se zúčastnili Roušar, Sitař, Dostál, Kohoutek, Švadlenka.

V naší obci se nachází několik památek, z nichž některé jsou pod ochranou státu. Je to především zámek v Přestavlkách, ve kterém je umístěna léčebna. Zámek je alespoň trochu udržován. Na zámecké budově byla asi před třemi roky vyměněna tašková krytina za krytinu ze zeleného aloxovaného plechu. Bylo by však třeba opravit fasádu, která již místy opadává. Ve velmi špatném stavu je zámecký park. V parku je mnoho vzácných dřevin, na kterých je znát, že se o ně nikdo nestará. Park je místy tak zarostlý plevelem a křovím, že je neprostupný. Situace se ještě zhoršila tím, že starý plot byl místy stržen a brána ve spodní části parku se nezavírá, čímž se park stal smetištěm některých lidí. Dále je v parku hrobka syna majitele, který padl v první světové válce. Hrobka byla zničena v padesátých letech neznámými vandaly. Vedle podstavce hrobky je složena poškozená socha sv. Liberia, která stála před domkem u zámku. V zoufalém stavu je též dvůr patřící nyní JZD Rosice. Dalšími památkami jsou židovské hřbitovy v Zájezdci a Přestavlkách. Oba hřbitovy jsou téměř

na pokraji zkázy. Na devastaci mají zásluhu z velké části místní kluci, kteří vyvracejí pomníky nebo je i zpřerážejí a postupně bourají celé zdi.

Pamětníci říkají, že ze hřbitova byly odvezeny některé pomníky ze švédské žuly a mramoru, znova byly opracovány a prodány. Po židovské obci zbyla v Přestavlkách synagoga přestavěná K. Fleischnerem. Za další zmínku stojí památné místo u Zájezdce „U svatých“. Jde o dvě státem chráněné lípy a sochu sv. Jana Nepomuckého u starší z nich. U menší, která byla vysázena na místě větrem vyvrácené staré lípy stála socha sv. panny Marie, která byla povalená se starou lípou. Dále je to socha sv. Floriána u vjezdu do Přestavlkého dvora a socha sv. Jana Nepomuckého u cesty ke hřbitovu v Přestavlkách.

Výnosy obilovin

Na sklizni obilovin se projevila nepřízeň počasí snížením hektarových výnosů

Obilovina	Výnos
pšenice	57,44 q
ječmen	53,1 q

Jednota

Již mnohde jinde byla vystavěná nová prodejny Jednoty, od které se očekávalo zlepšení služeb. Mnohde se tak však nestalo a nestalo se ani u nás. Byly zaznamenány časté stížnosti na nedostatek různého zboží. Dohlížecí výbor se tuto situaci snaží řešit, zatím však bez valného výsledku.

Počasí

Zima proběhla bez velkých sněhových srážek, i když se na nedostatek sněhu naříkat nedalo. Mrazy se pohybovaly kolem -5°C . Jen kratší dobu bylo více než -10°C . Zato léto bylo nadnormálně teplé - až 30°C . Tato dlouho trvající tepla byla velmi únavná. Nedalo se přes den téměř nic dělat. Začátkem srpna začalo pršet a přelo asi týden. Tyto deště vystřídalo 18.8. mezi 15-16 hod. krupobití, jaké nemá pamětníka. Byly rozbité stovky oken, střech, zničena úroda, stromy zůstaly bez listí. Někde padaly kroupy velké jako vejce. V našich obcích kromě zničeného ovoce a několika rozbitých oken krupobití neudělalo větších škod. V okolí Vysokého Mýty byly celé vesnice bez střech a mnoho polní zvěře ubito.

V Koštěnicích den před tím, za podobného zničujícího krupobití bylo těžce poškozeno 40 domů a celá střecha u kulturního domu stržena. Podzim byl velmi teplý a bez srážek. V některých oblastech pocítily nedostatek vody. U nás jsou však obě obce na vodě. Pršet začalo až koncem října, a to vydatně. Deště střídaly časté mlhy. Zima začala ve znamení stálých dešťů. Již se zdálo, že vánoce budou beze sněhu, ale několik dní před vánoci jsme se sněhu přeci jen dočkali i s krátkými mrazy. Konec roku byl opět na blátě.

1987

Světové události

Dne 8. prosince 1987 se sešli Ronald Regan a Michail Gorbačov ve Washingtonu k jednání na nejvyšší úrovni. Zde podepsali dlouho všemi lidmi očekávanou dohodu o likvidaci všech jaderných zbraní středního a kratšího doletu. Celý svět očekával, že je to jen začátek dalších dohod vedoucích k úplnému odzbrojení a nastolení světového míru.

SPO

Požární soutěž

Na jedné z okrskových porad bylo MO přisouzeno upořádat požární soutěž. Nikdo z toho neměl žádnou radost, protože věděli, že pro podobné akce u nás nejsou podmínky a nikdo nemá s uspořádáním zkušenosti. Nejdříve se projednávalo místo soutěže. Žádost u TJ Sokol o propůjčení hřiště byla zamítnuta. Náhradní místo u hostince v Zájezdci. Na poli byla postavena překážková dráha zapůjčená z Libanic. Na rohu hřiště byla postavená udírna na ohřívání uzenin. Pivo a limonády byli zajištěny v místním hostinci. Kropící vůz, který dovážel vodu pro požární útok byl zapůjčen z JZD Rosice. Naše požární družstvo, protože již několik let na žádné soutěži nebylo, nacvičovalo ve starší kategorii požární úrok. Při nácviku se podařilo dosáhnout skvělého času 39 sec. Na soutěž přijelo 16 požárních družstev a přišlo i mnoho diváků. Soutěž byla zahájena v 8 hodin slavnostním nástupem. Za štafetou přišel na řadu požární útok, ve kterém naše družstvo startovalo na 15 místě. Soutěž se protáhla téměř do 14 hod. Při našem startu se projevila nervozita, která se odrazila na umístění družstva. Náš čas byl 50 sec. Ale i tak nebyl nejhorší. V poměru s ostatními družstvy bychom byli na osmém místě.

Dětský den

Dne 7.6. byl uspořádán na hřišti TJ dětský den. Vystoupily zde děti ze Sokola Trojovice v několika scénkách. Celé vystoupení doprovázela kapela F. Zlesáka, která zpříjemnila odpoledne i starším divákům Pro diváky bylo zajištěno občerstvení i vystupující. Škoda, že celá akce nebyla tak navštívena, jak jsme zvyklí z jiných obcí.

TJ Sokol

Ve sportu se situace proti předešlým rokům nezlepšila. Naši fotbalisté opět figurovali na posledních místech skupiny. Žáci a dorost na tom byli o něco lépe. Umístili se ve středu tabulky. Bylo uspořádáno několik tanečních zábav. Vystoupily zde vesměs přední české rockové skupiny. Finanční zisk z těchto zábav nebyl proti jiným rokům tak velký. To bylo způsobeno zákazem prodeje alkoholických nápojů.

SPOZ

Vítání občánků

Po několika letech bylo u nás opět vítání občánků a to ne žádné obyčejné. Víтали jsme prvního občánka v našem okrese Jiřího Jirouta z Přestavlky. Byl slavnostně přivítán na MNV v Zájezdci. Slavnostnímu přivítání byl přítomen s. Pavel Žampach za okresní výbor pro občanské záležitosti a místopředkyně ONV s. Alena Březinová tajemnice OV SPOZ. Celá událost byla fotografována pro okresní tisk. Přítomní soudruzi byli zaraženi zastaralým zařízením MNV a slíbili, že dodají nějaké nové vybavení. Bohužel jsme dosud žádné nedostali. Vítání občánků se týkalo také rodiny Sochorovi a Macháčovi. Tato vítání jsou často problémem, neboť je zde málo dětí, často se nenarodí ani jedno za rok, proto je vítání občánků pro všechny přítomné něčím novým.

V tomto roce oslavili svá životní jubilea tyto občané.

Věk	Kdo	Obec
60 let:	M. Princová	Přestavlky
65 let:	M. Bakešová	Přestavlky
	O. Švadlenka	Zájezdec

	J. Ondráček	Přestavlky
70 let:	A. Novotná	Přestavlky
	J. Machatý	Zájezdec
	H. Navrátilová	Zájezdec
75 let:	Z. Rázková	Přestavlky
	A. Kvasničková	Zájezdec
	A. Machatá	Zájezdec
80 let:	B. Procházková	Přestavlky
	B. Rázek	Přestavlky
	M. Štěpánková	Přestavlky
	F. Dvořák	Přestavlky
	M. Kloner	Zájezdec

MNV

Komise pro výstavbu při MNV udělila v tomto roce tato povolení

Kdo	Obec	Stavba
Václav Kohoutek	Zájezdec	ústřední topení
Jiří Kout	Přestavlky	výstavba rod. domku
Petr Machač	Přestavlky	přestavba rod. domku
Zdeněk Jakoubek	Zájezdec	
Kout Vladimír	Přestavlky	oprava kolny
Milan Roušar	Zájezdec	výměna dveří a oken
Ladislav Novák	Přestavlky	stavba nové studně
M. Derbek	Přestavlky	oprava střechy
Flechner	Přestavlky	služby obyvatelstva

Ze stavebních úprav se v tomto roce moc neudělalo. Byly provedeny dokončovací práce na lavičkách autobusové zastávky v Přestavlkách. Opraveny některé kanalizační jímky. V Zájezdci bylo položeno asi 25 m obrubníků od MNV dolů z kopce. Dále byla podána žádost na VČE a předání transformátoru v Zájezdci, který je v havarijním stavu a nevyužit. Objekt byl využit jako skladiště. Byl položen živičný koberec kolem OÚNZ nákladem asi 600 000,- Kč.

Jednota

I letos přetrvávají stejné problémy jako vloni. Nespokojenost občanů se zásobováním. Nedostatek některých druhů zboží, nebo jejich špatná kvalita. Přes neustálé stížnosti se situace nezlepšila ani v nejmenším. Problémy jsou i v hostinci, stává se často, že již ve čtvrtek není pivo. Někdy je to způsobeno váznutím dodávek z pivovaru, většinou ale malými objednávkami. Případné námitky jsou odmítnuty s tím, že by se pivo neprodalo. I tak však byla tržba poměrně velká asi 45 000 Kč. Tyto problémy jsou často projednávány na schůzích, ale bez valného výsledku.

Historické památky

Podaná žádost na Krajský památkový úřad v Pardubicích na opravách u „Svatých“ v Zájezdci. Přijeli v poměrně krátké době a provedli celou prohlídku soch i sv. Jana Nepomuckého v Zájezdci. Bohužel žádnou sumu neslíbili, jen doporučili sochy postříkat vápennou vodou. S odpovědí na naši žádost nás žádají o vykopání sochy sv. panny Marie.

Životní prostředí

U „Svatých“ místní JZD zřídilo kompost. Tento kompost byl umístěn na stejném místě více než deset let. Mnozí lidé poukazovali na to, že kompost škodí stromům a že může dojít k otravě

vody. JZD dostalo příkaz kompost odklidit, jinak bude v případě známek prosáknutí pokutováno částkou 100 000,- Kč.

JZD - zhodnocení

Letošní výsledek hospodaření nelze označit za příznivý, bylo splněno jen na 81% = 32 670 tis. Kčs. Skutečnost 26.847 tis. Kčs. Hlavní příčinou je nesplnění plánu v rostlinné výrobě - 66,55%. S úkoly se nevyrovnala ani živočišná výroby 96%. Na nesplnění živočišné výroby se podílela nízká výroba mléka - nesplněno 77 000 litrů, což je 246 000 Kčs. Dále pak nižší výroba masa u skotu ve výkrmu schodek 106 000 Kčs a další částku představuje nižší výroba selat 267 000 Kč. V RV se jedná o schodek 5.636 Kčs, kde hlavní podíl připadá na nižší výrobu u obilovin, kde došlo ke snížení hektarových výnosů v porovnání s výnosy, s nimiž bylo počítáno. Jedná se o 1.806 tun (plán 6.575t) a skutečnost 4.769 tun. Přepočteno na peníze představuje neplnění 3.056 tis. Kčs Po odpočtu kukuřice na zrno vychází nesplnění 2.149 tis Kčs v rostlinné výrobě. Družstvo vlivem nepříznivého počasí bylo poškozeno nejen hektarovými výnosy, ale i zhoršenou kvalitou zrna, když se na plán sklizně tisíce tun potravinářské pšenice sklídilo 665 tun, čímž do plánu produkce v Kčs chybí 200 000 Kčs. Obdobně tomu bylo i u ječmene, kde byla nižší produkce jak u osiva, tak i u sladovnického. Průměrná realizační cena představuje snížení o 584 000 Kčs. Vliv dalších jevů vytváří důležitý ukazatel tj. zisk, na základě něhož je nutno konstatovat, že za období prvních tří čtvrtletí r. 1987 byl tento plán splněn na 54%. Obilovin bylo sklizeny 80%, celkový výsledek 47,3q není nijak přesvědčivý a nevyrovnala to ani sklizeň kukuřice. - Opsáno z časopisu JZD.

Počasí

Zima byla velmi krutá a dlouhá, vysoké mrazy často -15° C až 20°C nebyly výjimkou. Opět pomrzlo mnoho stromů, sněhu bylo víc

než dost. Mnozí lidé měli problémy při vytápění s nekvalitním uhlím. Jaro bylo velmi chladné, což se odrazilo na produkci rané zeleniny. Chladné bylo i celé léto. Jen jeden týden na konci července bylo opravdové letní počasí. Podzim byl bez velkých srážek, takže řepy a ostatní podzimní práce, proběhly celkem bez problémů. I nová zima přišla beze sněhu a mrazů. Takové byly i vánoce a celý konec roku.

1988

Světové události

Kongres Spojených států a předsednictva Nejvyššího sovětu SSSR ratifikovali dne

28. května smlouvu o likvidaci amerických a sovětských raket středního a kratšího doletu, která byla podepsaná M. Gorbačovém a R. Reganem. 8. prosince ve Washingtonu. Smlouva vstoupila v platnost dnem výměny ratifikačních listin ve středu 1. června v Moskvě v průběhu vrcholné sovětsko-americké schůzky.

SPO

Tento rok nezahájila organizace nijak příznivě. Bylo to hned na začátku roku a to neúčastí delegáta na okr. konferenci SPO. Naše organizace se nezúčastnila jako jediná z celého okresu, což se stalo terčem kritiky. Tradičně se též nezúčastnili naši požárníci soutěže v Čankovicích a ani zásahu v Bezděkově, o kterém byla SPO telefonicky vyrozuměna. Někteří členové nebyli doma a ostatní odmítli účast. Další chyba byla, že nebyla využita pozvánka SPO Řestoky na oslavu 100 let založení hasičského sboru.

Na oslavu byla zapůjčena stará stříkačka. Z těch příjemnějších věcí snad jen to, že přišlo vyúčtování za staré železo, které bylo sebráno konce roku 1987- více než 4000,- Kčs.

2. prosince byla vánoční schůze, které se také zúčastnil OV SPO s. Petrovič. Projednal se členy situaci v organizaci a slíbil pomoc v její další činnosti.

TJ Sokol

I přes nevelké sportovní úspěchy patřil oddíl mezi nejaktivnější v obci. V květnu byl např. na hřišti odehrán pohár ZN. V červnu byli Přestavlky opět svědkem fotbalového turnaje. Tentokrát to byli čtyři východočeské cukrovary, které zde sehrály svůj turnaj. Následoval tradiční turnaj memoriál Antonína Havla a Josefa Bakeše. Přes celé léto zde byly pořádány oblíbené zábavy Rekord zde však překonal koncert ostravské skupiny „CITRON“, která zde hostoval spolu s polskou skupinou „TURBO“. K tanečnímu parketu, na který se doposud vešli všichni vystupující, musely být položeny ještě panely a z každé strany přistavěn vlek na aparaturu. Lze to pochopit, když se podíváme s čím přijeli. Dva stěhovací vozy, jeden návěs a dva vozy Avia. Za asistence příslušníků VB se koncertu zúčastnilo asi 3000 posluchačů.

Z kulturních akcí to byl především sportovní ples uspořádaný 12.2. v sále JZD. K tanci i poslech zde hrála slovácká krojovaná dechovka „Sobolanka“.

Komise pro výstavbu

Komise pro výstavbu a finance udělila v tomto roce stavební povolení:

Kdo	Obec	Stavba
Jakoubek Z.	Zájezdec	ústřední topení
Roušar M.	Zájezdec	stavba plotu
Nedvěd M.	Zájezdec	celková adaptace
Švadlenka J.	Zájezdec	skleník
Poluda B.	Přestavlky	stavba prádelny

Friedl A.	Přestavlky	oprava střechy
Bajer M.	Přestavlky	osazení vrat
Táborský P.	Přestavlky	hospodářské zázemí
Smetánka P.	Přestavlky	hospodářské zázemí

Jednota

Od loňského roku se téměř nic nezměnilo. Trvá nedostatek pečiva a mléka, které není již v ranních hodinách. V Zájezdci byl za pomoci občanů obnoven hostinec.

SPOZ

V tomto roce se dožili životních jubileí:

Věk	Kdo	Obec
65 let	Koníčková Marie	Přestavlky
	Nekvindová Emílie	Přestavlky
	Soukupová Jaroslava	Přestavlky
	Machatá Marie	
70 let	Princ Miroslav	Přestavlky
	Šafránková Milada	Přestavlky
75 let	Brychtová M.	Přestavlky
	Kacafírková	Přestavlky
	Šlechtová M.	Přestavlky
	Šlechta Adolf	Přestavlky
80 let	Fiala Ant.	Zájezdec
	Klenor Lad.	Zájezdec
	Kroutil Jos.	Zájezdec
	Malinská Marta	Zájezdec
85 let	Horáčková Lud.	Přestavlky

Zemřeli tito lidé:

Kdo	Obec
Koutová	Zájezdec
Kubelka	Zájezdec
Brychta	Přestavlky
Brychtová	Přestavlky
Kout J.	Zájezdec
Kacafírek A.	Přestavlky

Již dlouho se mluvilo o integraci do Hr. Týnce. Nedá se říci, že téměř všichni byli proti navrhovanému sloučení, ale na plenární zasedání 31.8. (kde bylo jednáno za účasti poslankyně FS M. Pleskotové, ONV s. Žampacha a za MNV Hr. Týnec s. Štursa) přišlo jen několik poslanců, kteří hlasovali pro sloučení. Toto se stalo terčem kritiky těch, kteří byli proti, ale pro svůj nezájem a pohodlnost nebyli přítomni. Na dalším zasedání 12.12.88 za přítomnosti zástupce ONV s. Ditrta byli zvoleni zástupci do MNV Hr. Týnec:

Kdo	Funkce
V. Svatoň	KOVP
K. Bakeš	STAVEBNÍ
S. Kudrnka	KULTURNÍ
J.Švadlenka	SOCIÁLNÍ
M. Nedvědová	FINANČNÍ

Jako člen rady MNV byl zvolen s J. Lysák dosavadní místopředseda MNV Přestavlky. Sloučení obcí je mnohými lidmi odsuzováno ze strachu, že veškeré finanční prostředky MNV budou investovány v Hr. Týnci a na obce nic nezbude.

Rozpočet MNV

Rok	Kolik
1985	42300,- Kčs
1986	37100,- Kčs
1987	38500,- Kčs
1988	38500,- Kčs
1985	42300,- Kčs

Rybářské závody

Český rybářský svaz v Hrochové Týnci, do kterého patří i naše obec, uspořádal 10.9. rybářské závody na Zájezdeckém rybníku. Již několik dní před zahájením probíhaly přípravy. Stavěla se udírna, stánky na prodej piva, stoly, lavice a plechová bouda sloužící jako skladiště. Závody byly hojně navštíveny jak závodníky tak i diváky, kteří přišli ochutnat uzené ryby, či posedět u piva. Na zajištění se podílelo i několik občanů členů ČRS.

Oprava zvonice

Již po několik roků slibovaná oprava MNV v Zájezdci se stala opět odloženou na neurčito. Při této opravě měla být opravena i zdejší kaplička. Někteří občané však již nechtěli déle čekat a rozhodli se, že provedou opravu sami. MNV poskytl prostředky a s opravou se začalo v červnu za pomoci O. Švadlenky, J. Švadlenky, S. Skály, A. Guriči a J. Rabasa. Materiál na oltář daroval J. Jukl a paní Juklová zhotovila dečku. Oprava se protáhla přes celé léto, protože byly problémy s klempířem. Když bylo vše hotovo, do kaple bylo uloženo několik mincí a zpráva o stavu obce a opravě.

9. října bylo nové vysvěcení, na které bylo přivezeno i šlapací harmonium. Vysvěcení se zúčastnili většinou lidé z okolních obcí, kterých i přes nepřízeň počasí přišlo poměrně dost.

JZD výnosy

Plodina	Množství	
pšenice ozimá	55,3 q / ha	814 ha
ječmen jarní	23,1 q / ha	143 ha krupobití
kukuřice zrno	73,3 q / ha	78 ha
obiloviny celkem	52,6 q / ha	oseto 1035 ha
brambory	185,2 q / ha	7 ha
cukrovka	222,8 q / ha	270 ha

Statistické údaje

během tohoto roku jsem zpracoval statistiku občanské vybavenosti, počtu obyvatel atd. Podotýkám, že údaje jsou přibližné. Jde o vybavenost od 1945 do roku 1988.

Zájezdec

Občanská vybavenost	Kdo	Specifikace / typ
motocykl	Kroutil	Z
	Dočkal	Z
	Kopecký	Z
	Janoušek	Indian
	Novák	Ogar
	Roušar	Z
	Šikl	Indian
telefon	Ornstein	ústředna od 1942

automobil	Ornstein
rozhlas	Ornstein
	Petružálek
	Roušar
	Hess
	Kopecký
	Kroutil
mlátička Galus, sečka, práškováč, sečka na semínko	zemědělský spolek

Majetek	Počet
domů	52
obyvatel	100
automobil	21
traktorů	1
malý motocykl	15
dod. auto	1
bar. televizor	16
automat. pračka	8

Ostatní

Děti a mládeže do 20 let jsem napočítal 26.

Telefon JZD - nepřístupný

Přestavky

Občanská vybavenost	Kdo	Specifikace / typ
motocykl	Ondráček	Indian
	Kubát J.	Praga

	Bálek	Z
	Brožek	2x Praga
telefon	Regensdorfer	
	Kubát	
osobní automobil	Regensdorfer	
nákladní automobil	Kubát K.	
rozhlas	Regensdorfer	
	Dvořák J.	
	Kubát J.	
	Kubát K.	
	Korda	
	Havlíček J.	
	Jehlička	
	Kubát F.	
	Šlechta A.	
	Seiner	
	Síberstein	

Majetek	Počet
domů	81
obyvatel	167
automobil	28
traktorů	3
malý motocykl	14
dod. auto	2
bar. televizor	17
telefon	3
automat. pračka	10

Ostatní

Děti a mládeže do 20 let napočítáno 50.

Počasí

Vichřice

24.7. z neděle na pondělí se přehnala nad naším krajem silná vichřice spojená s deštěm. V našich obcích bylo poškozeno mnoho střech, i když naštěstí ne vážně. Odnesla to však úroda, ovoce bylo z poloviny na zemi. Vítr dosahoval v některých místech republiky 24m/sec. Bylo strženo mnoho střech, vytlučena okna, vyvrácené stromy. Můžeme mluvit o štěstí, že to u nás tak dopadlo.

O druhou polovinu úrody se postaralo krupobití s vichřicí v úterý 2. srpna. Během několika minut byl zničen zbytek ovoce, zeleniny a napáchány milionové škody na zemědělských plodinách. JZD Rosice bylo jedním z nejvíce postižených v okolí. Pozůstatky krup bylo možno naleznout ještě druhý den.

Zima

Letošní zima byla třetí nejteplejší zima za posledních 200 let. Teploty se pohybovaly často nad 10°C. Starší lidé toto počasí uvítali, ale děti za celou zimu sáňkovaly a bruslily asi jenom týden. V únoru dokonce rozkvetly sněženky a zlatý déšť. Teprve koncem února se trochu ochladilo. Byly to však jen malé mrazy -1 až 2°C s malými sněhovými srážkami. Toto počasí trvalo až do poloviny měsíce března. Po krátkých deštích nastalo sucho, které trvalo do poloviny června. V červnu bylo velmi teplé počasí. Ještě v 19.00 hod. bylo 28 - 29 °C.

Na začátku července však docházelo k neobvyklým výkyvům počasí. Zima a déšť se střídaly s pěkným počasím. Po krátkém ochlazení nastalo krásné teplé počasí, které trvalo až do konce října. Teprve koncem měsíce se citelně ochladilo. V polovině listopadu

začalo mrznout a napadl první sníh. Měsíc listopad se stal nejchladnějším za mnoho let. V prosinci nastalo oteplení 5-10°C, které trvalo až do konce roku.

1989

Sametová (dětská) revoluce

Dne 17. listopadu 1989 městská vysokoškolská rada SSM v Praze spolu s neorganizovanými studenty uspořádala na Albertově pietní akt k 50 výročí studentské tragédie z roku 1939. Pak se konal průvod na Vyšehrad. Jeho část se po ukončení oficiální akce vydala do středu města. Na Národní třídě pořádkové síly průvod zastavily a zakročily proti němu takovým způsobem, že asi 500 osob bylo zraněno, někteří těžce. Brutální čin veřejnost pobouřil. Na Národní třídě se začali shromažďovat lidé. Na místech se stopami krve zapalovali svíčky a kladli květiny. V neděli 19.11. odpoledne, odešli na Václavské náměstí k pomníku sv. Václava. K vysokoškolským studentům se připojili i středoškolští studenti, herci i další umělci. Účastníci studentské stávky překvapili svojí ukázněností i organizací. Školy se změnilly v diskusní kluby a studenti vykonali i mnoho užitečné práce. Po demonstraci uklízeli Václavské náměstí, pomáhali v nemocnicích. Jako mluvčí pobouřené veřejnosti, bylo založeno Občanské forum. V dalších dnech se Praha proměnila ve velký diskusní klub. Od rána do večera trval nepřetržitý mítink u pomníku sv. Václava. Zvláště však ožívalo v podvečer, kdy se na něm shromáždilo

200 - 300 000 lidí. Z budovy Svobodného slova promluvili k lidu známé osobnosti. O volných sobotách a nedělích se tento Hyde Park přemístil na Letenskou pláň. Zde se sešlo na 800 000 lidí. Podobné mítinky a demonstrace se konaly rovněž v jiných městech.

V hlavním městě Slovenska vystoupil 23. listopadu po mnoha letech A. Dubček. Na podporu změn ve společnosti byla vyhlášena generální stávka (27.11.). Po celou dobu stávky zněly nad Prahou zvony a

houkaly sirény. Ke stávce se připojilo téměř všechno obyvatelstvo. I v našich obcích, kde byl ze začátku klid, se začaly objevovat různé letáky. Většinou však byly zanedlouho strženy. Lidé se rozdělily na příznivce starého a nového režimu. Množily se potyčky příznivců stalinského režimu s těmi, kteří očekávali od změn více svobod jak hospodářských, tak politických. Příznivci dosavadního systému krátkozrace obhajovali bývalý režim, jeho údajné výhody. Jejich obsah se ztenčil na obhajobu své údajné velmi dobré životní úrovně. Neuvědomovali si, kam nás dosavadní režim přivedl. V jakém stavu je životní prostředí, naše živořící obce, společenský život. Jejich útoky se obzvlášť vystupňovaly po zvolení V. Havla prezidentem. Urážky člověka, který svůj život zasvětil boji za lidská práva, neznaly mezí. V tomto politickém kvasu jsme vkročili do dalšího roku.

Staré zvyky

Moderní uspěchaný život umožňuje jez zřídka navázat na staré obyčeje. Ovšem nejen moderní život, ale i politická agitace. Např. na školách bylo žákům zakázáno chodit za sv. Mikuláše. V mnohých obcích či závodech byl nahrazen Mikuláš ruským „dědou Mrázem“. I u nás se tato situace odrazila. Ze starých zvyků jich tu zůstalo jen několik a to sv. Mikuláš, velikonoce a čarodějnice.

Svatomikulášská nadílka se dodržuje dosud i za tu cenu, že se ustrojí rodiče nebo chodí jen Mikuláš či čert. Před velikonoce se chodilo s vrkáčem či klepáčem po tři dny. Poslední den se jeden ustrojil za Jidáše a vybíraly se peníze dům od domu po odříkání říkáněk. Tento zvyk se dodržoval v Zájezdci ještě někdy v roce 1985. V Přestavlkách však již v této době dlouho neexistoval. Tento zvyk byl některými lidmi považován za žebrotu a děti byly odháněny od jejich domů. Na velikonoce zůstala tedy jen koleda a pomlázka. V Přestavlkách se nedrží někdy od konce sedmdesátých let ani další ze zvyků - čarodějnice.

Někdy začátkem šedesátých let byl v Přestavlkách obnoven jeden ze starých zvyků - kolena na Tři krále. Tento zvyk obnovily řádové

sestry sloužící tehdy ve zdejších zámku. Bohužel se tento zvyk dlouho neudržel.

Občanský výbor

Činnost výboru byla téměř nulová, schůze byla jen jedna za rok. Potvrdila se tak další stagnace našich obcí. Lidé ztratili i ten malý zájem o práci.

Složky NF

Obdobná činnost se projevila u ČSČK a ČSŽ a SPO, jejichž náplní se stalo pouze zaslání plánu práce, výroční schůze a nezájem o práci.

OÚNZ

Stávající budova zámku byla poprvé využita jako léčebna v roce 1954. V říjnu tohoto roku se sem stěhovali první pacienti. Do té doby zde byla vojenská škola pro poddůstojníky a po té politická škola, která se nepěkně zapsala do vědomí našich občanů. Personál léčebny se ze začátku skládal z několika civilních zaměstnanců a řádových sester, které zde působily do poloviny sedmdesátých let. Protože budova byla nevyhovující a chátrala, bylo přistoupeno k nákladné opravě. Asi v roce 1983 byla vyměněna tašková krytina za plechovou. Poté byl v roce 1984 vybudován nový septik a v roce 1985 nové oplocení u hlavní brány. V roce 1986 byla provedena úprava parku od hlavní brány k hlavní budově léčebny a kolem budovy. Postaven nový plot v délce 250 m. V roce 1987 byla vybudována nová bezprašná vozovka v hodnotě 602 359 Kčs. V tomto roce postavena další část nového plotu v délce 300 m kolem parku. V následujícím roce 1988 provedeny rekonstrukce vnitřního rozvodu vody a vnitřní odpady v hodnotě 1 118 258 Kčs, ústřední topení 872 380 Kčs, elektroinstalace 445 452 Kčs a podlahy za 75 000. Kčs. Toto však není všechno, co je

třeba k úplné rekonstrukci areálu. Je třeba dokončit oplocení, obnovit park a opravit fasádu na budově.

TJ Sokol

Tato organizace se projevila jako nejaktivnější složky. Bylo opět uspořádáno několik tanečních zábav a 29. - 30. července byl sehrán fotbalový turnaj memoriálu Josefa Bakeše a Karla Havly za účasti VČC Hrochův Týnec, TJ Tuněchody, Oseva Chrudim a TJ Přestavlky. Vítězem se stal TJ Sokol Přestavlky. V sobotu byla na parketě u zámku taneční zábava s hudbou MIX Hrochův Týnec.

SPOZ

V roce 1989 oslavili svoje životní jubilea tyto občané

Věk	Kdo	Obec
65 let	Horácková Marie	Přestavlky
	Švihovký Václav	Přestavlky
	Jukl Josef	Zájezdec
70 let	Beráková Marta	Přestavlky
	Zachariášová Marie	Zájezdec
75 let	Koníček Josef	Přestavlky
	Netolická Boh.	Přestavlky
	Košinová Marie	Zájezdec
80 let	Koutská Františka	Přestavlky
	Novák Jan	Zájezdec
85 let	Dočkal Boh.	Zájezdec
	Medunová Marie	Zájezdec
90 let	Vavřinová Anna	Přestavlky
	Kocourková Emil.	Zájezdec

Z našich řad odešli tito občané

Kdo	Obec
Dočkal Boh.	Zájezdec
Dvořák F.	Zájezdec
Stoklasa L.	Přestavlky
Fiala A.	Zájezdec
Rázková Z.	Přestavlky
Kocourková E.	Zájezdec
Kroutilová M.	Zájezdec
Novotná A.	Přestavlky
Medunová M.	Zájezdec
Dočkalová A.	Zájezdec

I v tomto roce trvalo navštěvování občanů oslavující svá významná jubilea. Několik dětí bylo přivítáno do života v Hrochově Týnci.

JZD Rosice

Úroda všech zemědělských podniků v tomto roce nebyla nijak úspěšná. Toto vyplývá i z výsledků z hospodaření, které si můžeme porovnat s minulým rokem.

Plodina	Množství
pšenice ozimá	4,84 t/ha
ječmen jarní	4,40
žito	4,68
kukuřice	7,7
hrách	2,16
řepa cukrovka	30,07
brambory	29,38
mák	1,53

soja	1,80
okurky nakladačky	4,19
okurky salátovky	1,52

Jednota

Situace v tomto období byla stejná jako minulé roky. Nedostatek pečiva a mléka. Pozdní dodávky některých produktů a krácení zboží.

Obec	Čtvrtletí	Množství
Zájezdec	I.	80,2 tis.
	II.	132,5 tis.
	III.	129,5 tis.
	IV.	113,1 tis.
Přestavlky	I.	295 tis.
	II.	286 tis.
	III.	405 tis.
	IV.	341 tis.

Počasí

Rok začal mírnými mrazíky, ale to jen několik dní a beze sněhu. Potom nastalo poměrně teplé počasí 5 - 10°C.

Toto počasí trvalo přes celou zimu. V únoru rozkvetly sněženky, jako předešlého roku. V březnu mnozí lidé měli již nasetou řepu a sázeli brambory. Konec března byl opět chladnější, ale duben byl opravdu teplý. V polovině dubna se však citelně ochladilo a v noci ze 17. na 18. napadlo tolik sněhu, že v příkopech ležel ještě další den. Bylo polámáno mnoho stromů, které kvetly. To samé se opakovalo z pátku 28. na 29. dubna. Sněhu bylo snad ještě víc. Stromy byly opět poškozeny. Po tomto ochlazení následovala velká tepla (27 °C ještě večer). Začátek června byl ve znamení srážek. Následovaly opět velké

teploty 30 °C. Koncem července a začátkem srpna v období žní začalo opět vydatně pršet, což neprospělo sklizni obilí. V druhé polovině srpna přišla opět velká tepla až 35 °C. Teplé počasí se udržovalo až do konce října. Teploty se pohybovaly okolo 20 °C, noční 10 °C. Začátek listopadu byl nástupem velkých mrazů, kde teplota kolísala od -5 °C do -15 °C. Tyto mrazy se udržely až skoro do poloviny prosince. Potom ale nastalo oteplení a konec roku byl bez mrazů a bez sněhu při teplotách 5 °C.

1990

Politická situace

Od začátku roku se začal politický boj. Odcházely staré praktiky starého režimu, otvírali mnohým lidem oči. Rozhlas i televize přinášely výpověď bývalých politických vězňů. Přesto se však našli občané (i u nás), kteří za bývalého režimu měli výhody a nyní, když o ně přišli, se bránili nejkrutějšími pomluvami a urážkami nejvyšších činitelů. Na dotaz proč tak činí, odpovídali: „Vždyť je demokracie, mohu si mluvit, co chci....” Brzy zapomněli, že když byli sami u moci, nikomu tuto demokracii neumožnili. Politické vření se vystupňovalo ještě více před plánovanými volbami. Však po porážce KSČ se situace trochu uklidnila. Avšak po komunálních volbách, kdy se do čela obcí po mnoha letech dostali příslušníci jiných stran než KSČ, se začala opět přiosťřovat. Příčinou byly úpravy cen zboží a očekávané změny v cenách energie. Této situace využily zejména komunisté a jejich příznivci k rozeštvání občanů. Lidé, kteří byli málo politicky vyspělí se lehko nechali nachytat jejich lacinou ideologií. Zapomínali, kdo do tohoto stavu republiku přivedl. Z této situace jsme končili rok 1990.

Parlamentní volby

Po více než čtyřiceti letech mohli naši občané opět svobodně volit. Bylo to 8. a 9. června. Poslední svobodné volby 1946 pamatovali jen ti nejstarší. Bylo to něco nového. Do předvolební kampaně se vylepováním plakátů zapojilo mnoho občanů. 26.5. byla uspořádána na hřišti TJ Sokol předvolební schůze. Pořádalo jí MNV a OF. Bylo přítomno asi 40 občanů obou obcí. K poslechu hrála čtyřčlenná kapela a bylo zdarma točeno pivo. Volby proběhly v celé republice i u nás velice důstojně. Zúčastnilo se jich 96% občanů. I u nás byla téměř 100% účast.

Strana	Přestavky	Zájezdec
OF	47,4	32
KDU	17,73	21,8
	9,64	19,2
KSČ	8,67	19,2
Soc. demok.	4,05	1
Strana zelených	3,47	2
Svobodný blok	2,5	1
	2,5	2,5
	1,92	1,3
ČSS	1,73	3,8
Strana piva	0,39	-

Zpráva o průběhu voleb do zastupitelských orgánů ve 232 volebních okrscích v okrese Chrudim.

	SL FJ	SNFS	ČNR
účast voleb	98%	98%	98%
platné hlasy	99,3%	99,3%	99,2%
ČSS	3,7	3,3	2,7
Svob. blok	1	1	1,1

OF	49,6	5,1	49,1
KSČ	14,6	14,7	14,3
SZV	6,4	6,4	6,9
Zelení	3,6	3,0	4,3
Soc. dem.	6,3	6,1	6,4
KDU	12,7	10,7	11,5

Výsledky voleb v České republice

Strana	Hlasy
OF	60%
KSČ	13%
KDU	8,5%
SMS	7 %
Soc. dem.	3,5 %
ČSS	3,5 %
SZV	3,8%

Tyto volby do obecních zastupitelstev byly poněkud přehlíženy. Byly však neméně důležité, protože se nás přímo týkaly. Vždyť po tolika letech jsme si mohli konečně zvolit starostu a členy zastupitelstva. Ve volbách minulých let jsme věděli již dopředu, kdo bude dělat předsedu MNV.

Protože se měli naše obce oddělit, byly volby pro každou obec zvlášť. V Zájezdci byly kandidátky dvě ČSL a Sdružení nezávislých kandidátů, v Přestavlkách tři OF, ČSL, a SNK.

Zvolení kandidáti v obou obcích

Zájezdec		Přestavky	
J. Sitař	ČSL	P. Machač	OF
V. Kroutil	ČSL	K. Havla	OF
J. Švadlenka	ČSL	P. Táborský	OF
M. Juklová	ČSL	F. Koníček	OF

Z. Jakoubek	SNK	R. Novák	OF
O. Korbel	SNK	H. Jirsáková	OF
L. Dostál	SNK	K. Bakeš	OF
M. Roušar	SNK	I. Šulgán	ČSL
F. Navrátil	SNK	J. Novotný	SNK
M. Nedvědová	SNK	E. Marelová	SNK
J. Češík	SNK	S. Kudrnka	SNK
		J. Douda	SNK
		M. Malinský	SNK

Starostou v Zájezdci byl zvolen V. Kroutil, místopředseda O. Korbel. V Přestavlkách byl zvolen starostou pan ing. P. Machač a místostarostou K. Bakeš. V okrese to dopadlo obdobně, zvítězilo OF, na druhé m místě KSC a třetí ČSL. Čtvrté místo obsadilo Sdružení nezávislých kandidátů.

Desintegrace

Že se něco děje v republice jsme začali pociťovat i u nás. Začalo se uvažovat o tom, že bychom se osamostatnili. Naše přičlenění k Hrochovu Týnci nám nic nepřineslo, spíš naopak. Tento tlak zesílil ještě více potom, když se začalo proslýchat, že ještě další obce (Čankovice a Bezděkov) se chtějí osamostatnit. Byla proto schválena schůze NF a Občanského výboru, na které byl dohodnut další postup. 26. února se zúčastnila většina našich poslanců plánovaného zasedání v Hrochově Týnci. Zde bylo odhlasováno rozdělení obcí. Na druhý týden byla svolána další schůze a zvolen nový MNV pro obě obce.

Funkce	Jméno
předseda	Lysák J.
místopředseda	Bakeš K.
tajemník	Machač P.

člen

Táborský P.

Kroutil V.

Nedvědová M.

Šulgán

Kudrnka S.

Sitař J.

Rabas J.

Druhá desintegrace

Asi 14 dnů po tom, co došlo k oddělení od Hr. Týnce jsme se v Zájedci dozvěděli, že v Přestavlkách proběhla podpisová akce k úplnému oddělení Přestavlk od Zájedce. Bylo nám jasné proč měli Přestavltí takový zájem, aby se hlasování zúčastnili všichni poslanci. Vůči naší obci to však nebylo pěkné jednání, neboť, že se něco takového děje, jsme se dozvěděli až za několik dní a to ještě postraně.

Čili "o nás, bez nás". Koncem června proběhla podpisová akce i u nás. Téměř všichni souhlasili s oddělením obcí. 10. července se zúčastnili zástupci obce Zájedec (J. Sitař a J. Švadlenka) a obce Přestavlk (P. Machač a J. Lysák) jednání na ONV. Bylo dohodnuto, že k rozdělení dojde až po komunálních volbách a to k 1.1.1991.

Výsadba stromů republiky

Je zvykem, že v naší zemi se sází k významným událostem stromy a to nejčastěji lípy. I u nás v prvním roce svobody jsme obnovili tento zvyk. V Přestavlkách byla lípa vysazená přičiněním K. Havla na plácku před jeho domem. V Zájedci byla lípa vysazená "U Svatých". Lípu opatřil M. Roušar, jehož otec J. Roušar zasázal kdysi na stejném místě Světskou lípu, ovšem s hudbou a za účasti mnoha občanů. Tato lípa byla vysazena ke 140 výročí narození T. G. Masaryka.

TJ Sokol

TJ Sokol se projevil jako neaktivnější složka. Na místním parketu u zámku byly opět od jara do podzimu pořádány zábavy. V červenci byl uspořádán tradiční fotbalový turnaj "memoriál Antonína Havla a Josefa Bakeše".

SPO

Tato organizace opět projevovala jen nepatrnou činnost. Snad to bylo částečně způsobeno i tím, že nikdo nevěděl, jak to dopadne s rozdělením obcí, tudíž i majetkem hasičů. Po volbách do zastupitelstev se majetek rozdělil na polovic. Přestavlivčí ovšem byli v mnohem horší situaci. Vedení hasičů již po mnoho roků měli na starost Zájezdečtí.

ČSČK, ČSŽ

Tyto dvě organizace se svojí činností omezily pouze na uspořádání výroční členské schůze. Ke konci roku nebylo ještě dohodnuto, jak to bude s rozdělením.

SPOZ

Seznam jubilantů r. 1990

Věk	Kdo
70 let	Kacafírková V. Jílková M. Lhotská M.
75 let	Pinkasová Z.
80 let	Rabasová R. Kacafírková F.

	Vladyka B.
	Stoklasová Z.
91 let	Vavřinová A.

Zemřeli tito lidé:

Kdo

Rabasová R.
Nekvinda Jar.
Švihovský Václ.
Koucká Frant.

ZD

Po několikaleté žádosti se mi nepodařilo zajistit seznam výnosů obilovin a ostatních produktů. Mohu jen připomenout, že letošní úroda byla na obiloviny opravdu bohatá. Proto začalo ZD rozprodávat obiloviny všem zájemcům. Podobně tak činily i okolní zemědělské podniky. Za zmínku stojí otevření družstevního masokombinátů. Otevření prodejen masa a uzenin v Chrasti a Chrudimi. Pro menší obce byl prodej zajišťován pojízdnou prodejnou.

Jednota

122 - Přestavlky - prodejna	
Čtvrtletí	Tržba
1. čtvrtletí	263 tis. Kčs
2. čtvrtletí	353 tis. Kčs
3. čtvrtletí	328 tis. Kčs
4. čtvrtletí	347 tis. Kčs
	Celková tržba byla 1 291 000 Kčs

Počasí

Nový rok byl bez mrazů, ale již další dny se začalo ochlazovat tak, že se teploty pohybovaly -5°C až -15°C . Koncem ledna však již bylo opět počasí s teplotou na 0°C . V polovině února se noční teploty pohybovaly okolo 0°C . Dokonce napadl i sníh, po kterém do té doby nebylo ani stopy. Ale nevydržel dlouho. V pondělí 26. února se večer zdvihl velký vítr, který poškodil elektrické vedení tak, že ještě druhý den dopoledne jsme byli bez el. proudu. Poškozeno bylo mnoho střech a polámáno mnoho stromů. Sotva si lidé opravili střechy, přišel 7. března ještě větší vítr, který napáchal ještě více škod. I v březnu bylo teplé počasí, až koncem měsíce se citelně ochladilo (-2°C). Mrazy vystoupily v dubnu dokonce až na -8°C . Pomrzlo mnoho kvetoucích stromů. Ale hned následovalo takové oteplení, že se někteří lidé chodili koupat. Tepla trvala ještě na začátku května. Ke konci měsíce se ochladilo. Tropická vedra však přišla ke konci července. Teplota se pohybovala okolo 32°C , celou noc bývalo 20°C ! Krátké ochlazení opět vystřídala tepla, která trvala i v prvních dnech srpna. Uschla všechna tráva a nebylo čím krmit. Jen jeden krátký deštík na začátku měsíce nemohl ovlivnit beztak kritickou situaci. Krmení na polích bylo z 50% uschlé, kde byla tráva, zůstala jen holá zem. Ovoce padalo ze stromů. Toto sucho bylo od roku 1947 největší. V září několikrát přšelo a trochu se zazelenala tráva, ale jinak to nemělo velký vliv na stav vody či sklizně řepy. Mrznout začalo v říjnu, ale bylo to jen několik mrazíků, které byly vystřídány srážkami. Další větší ochlazení bylo začátkem prosince, kdy teplota poklesla až na -12°C .

1991

Hospodářská a politická situace

Existují různé názory na to, jak by měla naše společnost vypadat. Jako v každé demokracii vítězí ten, který má úspěch ve volbách. Proto naše země po vítězství demokratických sil v loňských volbách nastoupila cestu radikální ekonomické reformy a transformace, směrem k otevřenému tržnímu hospodářství. Dlouho očekávaný zákon o půdě a transformační zákon, rozvířily hladinu nejen na venkově. Členové ZD se rozdělilo na dvě části. To je ta, která obhajovala starý stav a stavěla se za ponechání všeho při starém a druhou, která chtěla přetvořit ZD na družstvo všech, kteří do něho vložili nějaký majetek. Byl zde dokonce návrh odtrhnout obce Zájezdec, Trojovice, Přestavlky od ZD Rosice.

V hostinci u Horáčků proběhlo hlasování. Pro oddělení hlasovalo jen 12 členů. Členové ZD z již jmenovaných obcí budou poškozeni už jen tím, že v padesátých letech zde nikdo nebyl vystěhován. Kdežto v Rosicích, Boru a Brčkovélech ano. Mnozí z těch, co hlasovali pro setrvání v cizím celku, nešlo ani o myšlenku družstevnictví ale o strach ze ztráty zaměstnání anebo, že budou finančně poškozeni. K neutěšené situaci přispívalo zvýšení cen všeho druhu zboží, což se dotýkalo všech občanů. Vysvětlovat někomu, že nejde o zdražení, ale o skutečné ceny, bez dotací a že stát na nějaké dopláčení již nemá a to zejména po ztrátě trhu v SSSR, nikdo nechtěl pochopit. Toto vše nahrávalo příznivcům starého pořádku, kterých je v naší obci nemálo. Ti jitřili společnost roznášením mírných (zaručených zpráv). Některé perspektivní podniky měli být zbaveny dluhů a přejít pomocí prodeje kupónových knížek do rukou drobných akcionářů. Registrace začala v listopadu. Koncem roku nebyl zaregistrován v naší obci téměř nikdo. Soukromý majetek vlastnictví, to je to, z čeho se dnes dělá postrach vesnice. Ta nejzákladnější práva vlastníků, držet majetek, disponovat

s ním, mít z něj prospěch, narážejí na tvrdý odpor. Šéfové ZD a státních statků mnohde těžce nesou skutečnost, že jejich neomezená vláda nad venkovem dostává povážlivé trhliny. Nic jim totiž nemůže uškodit víc, než dobře hospodařící sedláci a soukromé společnosti a tak se snaží zastrašit vlastníky půdy od samostatného podnikání a rozhodování, udržet jejich majetek v družstvu, zachovat jednotnou soustavu zemědělskou.

Přidělování pozemků

Již na podzim 1990 se hodně mluvilo o tom, že budou obnovena vlastnická práva k půdě. Vždyť dostat třeba jen kousek na zahrádku bylo nemožné. Vstupem do JZD ztratil každý veškerá práva, záleželo víceméně na každém JZD, jak se k této věci postavilo. JZD Rosice začalo přidělovat všem vlastníkům a členům JZD půdu kolem každé obce. Každý kdo měl zájem, mohl dostat kousek pole a vypěstovat si to, co potřebuje. Chtěl bych poznamenat, že se každé JZD takto nezachovalo. V jiných o něčem podobném nechtěli ani slyšet a říkali "buď všechno, nebo nic". Tak odrazovali potenciální zájemce o jakoukoliv formu hospodaření.

Počasí

Nový rok a začátek měsíce ledna byl bez mrazů, za téměř jarního počasí. Avšak koncem měsíce začalo mrznout. Byly to mrazy opravdu dost velké, až -18°C a to vše bez sněhu. Takto mrzlo ještě v prvním týdnu měsíce února. Potom však napadlo trochu sněhu, ale mrazy trvaly pomalu až do konce měsíce. Pak se oteplilo, ale bez srážek. Koncem března opět začalo mírně mrznout. Další měsíce byly již teplejší a teploty kolem 20°C . Bylo to počasí stvořené pro jarní práce. V polovině měsíce se však citelně ochladilo 0°C . Chladné počasí bylo po celý květen až do konce měsíce, kdy se znatelně oteplilo. Toto jaro bylo nejdříve beze sněhu. Dosti velké srážky s ochlazením přišly koncem měsíce. Opět velké oteplení až 32°C začalo v červenci a

teprve koncem měsíce teploty mírně poklesly. Teplota však trvala ještě celé září. Citelné ochlazení až -7°C nastalo od poloviny měsíce října, ovšem opět bez deště. Začátek listopadu byl teplý, v druhé polovině přšelo. Začátkem prosince přišly neočekávané velké mrazy -18°C , ale vánoce už opět byly poměrně teplé, jen na Štědrý den napadl sníh.

1992

Hospodářská a politická situace

Konec komunistického panství v zemích střední a východní Evropy se neomezil ve svých důsledcích pouze na starý kontinent. Jeho vlivy se promítly do mezinárodních vztahů v globálním měřítku a zasáhly i další kontinenty. Rozpad SSSR se promítl i na ostatní kontinenty, kde Brežněvský imperialismus využil vakua pro získání samostatnosti států této oblasti a pokusil se zapustit kořeny prostřednictvím místních diktátorských režimů. Rozpad bývalých komunistických států se projevil v těchto zemích bojem o moc. Šlo většinou o boj za nezávislost částí různých států s prvky nacionalizmu, Či o boj mezi bývalými komunisty a jejich protivníky. Krvavých válek jsme byli svědky v bývalé Jugoslávii, Karabachu, Tádžikistánu a jinde. Hospodářská situace byla v zemích bývalého východního bloku více než svízelná. Měna ztrácela hodnotu, podniky vykazovaly úpadek jeden po druhém, protože se ocitly v platební neschopnosti v důsledku nezájmu o své zboží, nebo že jim odběratelé neplatily. Snad nejlepší situace byla v Československu. I když došlo k velkému nárůstu cen, myslím si, že k nějakému velkému utahování opasek nedošlo. Bylo to zřejmé podle počtů obchodu, které vznikly a které se uživily. Podle plných restaurací, podle luxusního zboží, které lidé kupovali. I u nás v obci bylo mnoho nespokojenců, kteří neustále nadávali, přitom však patřily k lidem s největším majetkem v obci.

Kupónová privatizace

Díky velké propagaci se vše v měsíci lednu změnilo. Všichni byli registrováni snad díky tomu, že ZD Rosice vyplácelo 100 Kč každému, kdo mu přenechal kupónovou knížku. Za takto získaný kapitál měl být získán podíl na cukrovaru. v Hr. Týnci. Obce obcházeli různí agenti, kteří získávali dušičky pro své společnosti. Takže kromě několika jednotlivců byli všichni registrováni. Svě body občané svěřili skoro všichni privatizačním fondům, což bylo samozřejmě pohodlné. Nikdo si ale neuvědomil (nebo nevěděl), že za služby fondů se bude tvrdě platit.

Volby 1992

Pohled na výsledky voleb 1992 by se dal skutečně shrnout otřepanou frází, že situace je vážná, nikoliv však zoufalá. ODS-KDS v českých zemích jako suverénní vítěz svědčí o důvěře v pravici. Hlas pro tuto koalici znamenal volbu radikální ekonomické reformy. V. Klaus - finančník, splynul s podvědomím veřejnosti s V.Klausem - politikem a své sehrála zřejmě i podvědomá tužba všech postotálních států po pevné ruce, silné osobnosti. Osobnosti demokratičtější založené pravicové strany dostaly podstatně méně hlasů. Neprosadila se sdělovacími prostředky favorizovaná ODA, velké zisky nezaznamenaly ani křesťanské strany. Přívažek strany pana Bendy k ODS sehrál v tomto smyslu v podvědomí pramalou roli. Přes výraznou podporu televize utrpělo zasedání prohru OH. Chyba se stala zřejmě již po listopadu 1989, kdy disident postavil národ na hanbu a sebe za statečnost odškodnil vysokými posty, přičemž nezkušenost a lustrační skandály pak vrhly na denní práci těchto lidí nepříznivé světlo. Volební zisk levého bloku se dal očekávat, další levicové strany ČSSD a LSV však zůstaly pozadu za dohady. Poměrně vysoký zisk strany pana Sládka vypovídá ani ne tak o kvalitách jeho a jeho strany, ale o těch, kteří mu dali svůj hlas. Strana KAN, strana živnostníků a podnikatelů jen odčerpaly hlasy pravici.

Na Slovensku zvíťazilo hnutie V. Mečiara HZDS, ktoré prosazovalo federáciu, čo sa neskôr ukázalo v ďalších jednaniach s českou stranou ako neřešiteľné.

Výsledky voleb

FS celostátně:

Strana	Výsledky
ODS-KDS	32,5%
LB	14%
ČSSD	7%
SPR-RSČ	6,8%
KDU-ČSL	6%
LSU	6%

Výsledky voleb do ČNR

Strana	Výsledky
ODS-KDS	29%
LB	13,7%
ČSSD	7%
KDU-ČSL	6,5%
SPR-RSČ	6%
ODA	6%
HSD-SMS	6%

Výsledky voleb v okrese Chrudim

	SLFS	SNFS	ČNR
ODA	3,1%	3,9%	4,4%
ČSSD	7,8	7,9	7,9
HSD-SMS	0,4	0,4	0,4

HDŽJ	3,5	3,6	3,7
NSS	0,1	0,1	0,1
SRNOJ	0,2	0,2	0,2
KDU-ČSL	10,0	8,8	9,7
LSU	9,5	10	9,7
Živnost.	2,8	3,0	3,2
OH	3,9	4,0	4,4
SPR-RSČ	5,9	5,8	5,4
KAN	0,2	0,2	0,2
RDI	2,7	2,8	3,5
LB	14,8	14,7	14,4
ODS-KDS	30,1	29,5	26,9

Rozdělení státu

Po volbách došlo k tomu, co bylo zřejmé z jejich výsledků. Česká strana, která prosazovala unikátní stát či funkční federaci se nemohla nikdy dohodnout se stranou slovenskou, prosazující federaci, což by znamenalo dva státy, které by prováděly odlišnou zahraniční politiku a společná by byla jen armáda. Požadavky obsazení klíčových míst na Slovensku vojáky slov. národnosti, umístování voj. základní služby pouze na Slovensku, připomněli starším lidem rok 1938. Požadavky se stupňovaly přesně jako pře válkou. V slovenském tisku, mnohdy fašisticky laděném, se objevili různé urážlivé články přirovnávající Čechy k cikánům a prohlašující slovenský národ za nejstarší ze slovanských. Tato situace byla absolutně neudržitelná. Obě vládnoucí strany se dohodly o rozdělení státu k 1.1.1993. Část politiků, hlavně levicově zaměřených se postavila proti a požadovala referendum. Což však vzhledem k tomu, že měli v parlamentu menšinu, nemohli prosadit. Konec roku byl v Čechách spíše smutný, kdežto na Slovensku byl ve znamení oslav.

Počasí

Nový rok začal teplotami kolem 0°C a bez sněhu. Toto počasí s občasnými mrazíky a nepatrnými srážkami trvalo do poloviny února, kdy se znatelně oteplilo. Potom se teploty pohybovaly většinou kolem 0°C v nočních hodinách. V polovině března dokonce nachumelilo. Chladné počasí se sněžením trvalo až do konce března. Oteplilo se teprve v polovině dubna, i když se noční teploty pohybovaly okolo 0°C. V důsledku nepříznivého počasí se velmi opozdily polní práce. Začátkem května byly již noční teploty vyšší. Denní teploty vystoupily v květnu až na 27°C. Celou dobu však nezapršelo, což se nepříznivě projevilo na vegetaci zemědělských kultur. První deště přišly až v první polovině června. S nimi však také velká tepla, ale neměla však dlouhého trvání. Těch několik dešťů vystřídala opět tropická vedra. Začátkem měsíce června dosáhly teploty až 31°C, trvaly až do poloviny měsíce srpna. Vysoká teplota se však odrazila na vegetaci. Ovoce padalo, brambory usychaly a úroda téměř žádná nebyly. Začátkem měsíce srpna teploty vystoupily až na 35°C a to při minimálních srážkách. V září se teploty pohybovaly mírně nad dvacet stupňů. Ale dešťů jsme se nedočkali. Začátkem října přišly první mrazíky. Prvních dešťů jsme se dočkali až v polovině měsíce, zato však pršelo vydatně. Dalších mrazíků -4°C a následných srážek jsme se dočkali v první polovině listopadu. Srážky vystřídaly v prosinci mrazíky, a to na konci měsíce až 12°C. Vánoce však byly tradičně beze sněhu. Stejný byl i konec roku, mrazy beze sněhu.

Činnost v obci - Transformace ZD

Podle nového zákona o transformaci podniků se musel každý podnik přetvořit na jiný subjekt. Pokud vím, byly zpracovány dva privatizační projekty ZD Rosice. Byl přijat ten, který počítal s pronájmem kravína, strojů atd. Všem členům i vlastníkům pudy byly spočítány podíly dle vloženého majetku, který se měl proplatit do 7 let. Ostatním členům, kteří do ZD nevložili nic, byl přiznán podíl za

odpracované roky nebo si mohli podíl zakoupit za 10 000 Kč. Dělení majetku mezi zaměstnance a cena podílu, když srovnáme na jedné straně 10 000 Kč a na straně druhé 1 ha půdy za 50 000 Kč, je podle mne i některých jiných nespravedlivé, je však jasné proč k tomu došlo. Většina vedení družstva nevložila do ZD žádný majetek, stejně jako 80% členů. Tímto způsobem se zmocní majetku ZD. Jejich zájem bude takový, aby těm, co přinesli nějaký majetek, mohli vyplácet co nejnižší nájem. Družstvo také zkoušelo získat vlastníky půdy, kteří měli svůj majetek v Zaječicích.

O prosperitě ZD Rosice se nemluví s přílišným optimismem. Toto družstvo bude hospodařit asi na 2000 ha a má asi 300 zaměstnanců. Sousední Zaječice zhruba při stejné výměře budou mít jen 100 členů. Pro ZD Rosice znamená tolik zaměstnanců dost velké mzdové zatížení. A našly by se i další jiné příklady.

~ Konec výňatku ze Zájezdecké kroniky ~

Zde končí výňatek ze Zájezdecké kroniky, kterou píše pan Švadlenka, v době přepisování kroniky Přestavlký.

